

ĀDAŽU NOVADA TŪRISMA UN REKREĀCIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

2024. - 2027.

SATURS

SATURS	1
IEVADS	2
1. ESOSĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS UN POTENCIĀLS ATTĪSTĪBAI	4
1.1. Tūrisma stratēģiskie resursi un attīstības potenciāls	4
1.1.1. Piekļuve un iekļaušanās starptautiskā tūrisma plūsmās	5
1.1.2. Dabas un kultūras mantojuma resursi	5
1.1.3. Cilvēkresursi, uzņēmējdarbība un radošās industrijas	11
1.1.4. Normatīvo aktu ietvars tūrisma attīstības kontekstā	13
1.2. Tūrisma un atpūtas tirgus izvērtējums	17
1.2.1. Tūrisma un atpūtas pakalpojumu pieprasījumu analīze	17
1.2.2. Tūrisma un atpūtas pakalpojumu piedāvājuma analīze	22
1.3. Tūrisma un atpūtas attīstības tendences	36
1.4. Esošās situācijas rezumējums: SVID	37
2. TŪRISMA UN ATPŪTAS STRATĒĢISKĀS ATTĪSTĪBAS RISINĀJUMI ĀDAŽU NOVADĀ	40
2.1. Nākotnes attīstības redzējumu un pozicionējuma veidošana	40
2.2. Stratēģiskie mērķi un attīstības prioritārie virzieni	40
2.3. Prioritāro mērķgrupu segmentēšana	41
2.4. Sadarbības tīklojums un stratēģiskā partnerība	44
3. RĪCĪBAS PLĀNS	46
4. TŪRISMA UN REKREĀCIJAS ATTĪSTĪBAS UZRAUDZĪBA UN GALVENIE IZPILDES RĀDĪTĀJI	54

IEVADS

No 2019. gada līdz 2022. gadam vietējo tūristu skaits Ādažu novadā pieauga par 15,5 %, liecinot par aktīvāku ceļošanu un iezīmējot atpūtas paradumu maiņu. Ādažu novadā un pašvaldībā tūrisma nozare līdz šim nav tikusi akcentēta. Pēc 2021. gada 1. jūlija, kad administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Ādažu novada pašvaldība tika apvienota ar Carnikavas novada pašvaldību, radās nepieciešamība izstrādāt vienotu un sistemātisku pašvaldības pieeju un plānošanu tūrisma politikai un darbībai.

Nemot vērā novada ģeogrāfisko novietojumu, bagātīgo dabas resursu koncentrāciju, tajā skaitā dabas parka "Piejūra" teritoriju (un intensīvo piekrastes apmeklētību), piesātināto uzņēmējdarbības vidi, kas strauji attīstās, kā arī pieaugošo pieprasījumu pēc kvalitatīvām brīvdabas atpūtas iespējām, rodas vajadzība pēc visaptverošas tūrisma resursu un potenciāla analīzes, kā arī gudras pārvaldības izveides, kas veicinātu nozares ilgtspējīgu attīstību.

Pašvaldībām tūrisms ir nozīmīgs instruments ekonomikas un teritoriju attīstības veicināšanai. Vienas vai vairāku dienu ceļotāji un pakalpojumu pircēji no citiem novadiem un pilsētām rada nozīmīgu apgrozījumu un ienākumus novadu uzņēmējiem. Taču ne mazāk tūrisma un viesmīlības pakalpojumus izmanto arī vietējie patērētāji. Daudzveidīgas atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas tuvu dzīves vietai ir nozīmīgs papildinājums dzīves kvalitātes uzlabošanai. Tas ļauj pozicionēt Pierīgu kā vietu ar augstvērtīgu dzīves vidi un citas pašvaldības jau aktīvi iegulda rekreācijas iespēju stratēģiskā attīstībā. Vienlaikus arī uzņēmējiem nozīmīgs ir vietējo kopienu pašpatēriņš. Tāpēc arī atpūtas un brīvā laika pavadīšanas joma šajā dokumentā analizēta padziļināti, līdzās tradicionāli uztvertajiem tūrisma pakalpojumiem, integrējot plašāk arī citas saistītās jomas.

Tūrisma un rekreācijas attīstības plāna **mērķis** ir veidot vienotu un strukturētu pašvaldības politiku un rīcību tūrisma jomā, lai radītu pievilcīgu vidi novada iedzīvotājiem un viesiem, kā arī stiprinātu sadarbību starp iesaistītajām pusēm, tādējādi nodrošinātu kvalitatīvu, daudzveidīgu un konkurētspējīgu tūrisma un rekreācijas piedāvājumu visās sezonās.

Dokumenta izstrādes procesā aptauju veidā tika iesaistīti vietējie iedzīvotāji, Ādažu novada viesi, kā arī notika diskusijas ar uzņēmējiem, intervijas un konsultācijas ar Latvijas tūrisma plānošanas institūcijām, rīkoti klātienē semināri iedzīvotājiem un uzņēmējiem Ādažos un Carnikavā.

Dokumentā lietotie saīsinājumi:

- AI – valsts galvenais autoceļš AI "Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)"
- AAA – aizsargājamo ainavu apvidus
- APN – Attīstības un projektu nodaļa
- ATD – Autotransporta direkcija
- ATR – administratīvi teritoriālā reforma

ĀNKC – pašvaldības iestāde “Ādažu novada Kultūras centrs”
ĀKC – Ādažu Kultūras centrs
ĀMP – Ādažu militārais poligons
ĀN AP – Ādažu novada Attīstības programma 2021. – 2027. gadam
ĀND – Ādažu novada dome
ĀNP – Ādažu novada pašvaldība
CKS – pašvaldības aģentūra “Carnikavas Komunālserviss”
CNC – Carnikavas Novadpētniecības centrs
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
DAP – Dabas aizsardzības pārvalde
ES – Eiropas Savienība
ETIS – Eiropas tūrisma indikatoru sistēma
FIN – Finanšu nodaļa
GRN – Grāmatvedības nodaļa
IJN – Izglītības un jaunatnes nodaļa
ITN – Informācijas tehnoloģiju nodaļa
JIN – Juridiskā un iepirkumu nodaļa
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LVC – Latvijas Valsts ceļi
Natura 2000 – Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls
NBS – Nacionālie bruņotie spēki
NKM – Nemateriālais kultūras mantojums
PTA – Pierīgas tūrisma asociācija
RAC – Reģionālais attīstības centrs
RŪ – Rīgas ūdensapgāde
SAN – Sabiedrisko attiecību nodaļa
SDN – Sociālais dienests
SPN – Sporta nodaļa
SVID – stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze
TAPD – teritorijas attīstības plānošanas dokuments
TIC – tūrisma informācijas centrs
TPN – Teritorijas plānošanas nodaļa
TRAP – Ādažu novada Tūrisma un rekreācijas attīstības plāns 2024. – 2027. gadam
VRG – Vietējās rīcības grupa
VTA – Vidzemes tūrisma asociācija

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS UN POTENCIĀLS ATTĪSTĪBAI

1.1. Tūrisma stratēģiskie resursi un attīstības potenciāls

Ādažu novads ir vieta, kas pamazām kļūst par tūrisma galamērķi, veidojoties par fizisku telpu, kurā viesis pavada brīvdienas, atvaļinājumu vai kurp dodas tuvējo novadu iedzīvotāji, lai pavadītu brīvo laiku pie dabas, piekrastē vai citās vietās. Ieceļotāji un apmeklētāji saskaras ar tām pašām vajadzībām, kuras ikdienā patērē vietējie novada iedzīvotāji. Kā tūrisma galamērķis, tas sevī ietver pilnu pakalpojumu, produktu un pieredzējuma nodrošinājumu, tostarp:

- ērtu piekļuvi, transporta tīklojumu un mobilitātes iespējas;
- naktsmītnes un ēdināšanas vietu pieejamību;
- tūristu un atpūtnieku piesaistes, jūras piekrasti kā atpūtnieku “magnētu”;
- tirdzniecības vietas un iepirkšanās iespējas;
- plašākas aktīvās atpūtas iespējas, ietverot ainavas, pilsētu, ciemus un vietējo kopienu;
- tūrisma informācijas pieejamību.

Vienlaikus Ādažu novads iekļaujas citos tūrisma galamērķos (piemēram, Baltijas jūras Vidzemes piekrastes galamērķī), papildina Gaujas Nacionālā parka piedāvājumu (novadā ir Gaujas upes noslēdzošā daļa ar neskartu upes grīvu). Novads ir ērti sasniedzams pa *Via Baltica* starptautisko autoceļu, kas savienojas ar Rīgas apvedceļu.

Pašvaldība ir viens no tūrisma attīstības virzītājspēkiem, kas nosaka jomas stratēģiju, veido un uztur tūrisma speciālistu komandu, kas veicina stratēģijas ieviešanu ar izmērāmiem rezultātiem un iespējami lielu atdevi no ieguldītajiem publiskajiem resursiem. Paredzams, ka nākotnē aktuāla būs vieda un koordinēta tūrisma pārvaldība, kā arī pēctecības veidošana tā, lai tūrisma attīstība turpinātos, neskatoties uz izmaiņām pašvaldības organizācijas struktūrā.

Klientu apkalpošana klātienē (atvērto TIC darbība) kļūst ekskluzīva un sekundāra, ko ietekmē straujā digitālās informācijas ekosistēmas attīstība. Apmeklētājs pirms vēl ir nonācis novadā – šajā ekosistēmā interesējas par ceļošanas galamērķiem, salīdzinot alternatīvas, pieņemot lēmumus un plānojot virzienus. Galamērķu pārvaldībā nozīmīgāka kļūst resursu piesaiste galamērķa attīstībai, kā arī darbs ar uzņēmējiem, veicinot viņu lielāku iesaisti galamērķa pārvaldībā¹. Pašvaldībai pakāpeniski būs jāpilnveido pašvaldības tūrisma jomas administratīvās pārvaldības struktūra. Neatkarīgi no pašvaldības rīcībām, tūrisma galamērķi daļēji veido arī tūrisma pakalpojumu sniedzēji, saglabājot potenciālu, savstarpēji veidot tematiski saistītus kompleksos piedāvājumus.

---

¹ <https://www.unwto.org/policy-destination-management>

1.1.1. **Piekļuve un iekļaušanās starptautiskā tūrisma plūsmās**

Ādažu novads robežojas ar Rīgas pilsētu tās ziemeļaustrumu pusē. Tūrisma objektus un pakalpojumus ir relatīvi viegli sasniegt ar velosipēdu, sabiedrisko transportu un autotransportu. Novadu bieži apmeklē arī tūristi, kuri uzturas (apmetušies uz ierobežotu laiku) Rīgā. Ādažu novadu šķērso valsts nozīmes autoceļš “Rīga (Baltezers)—Igaunijas robeža (Ainaži)”, kas ir arī Eiropas autoceļš “E67” (plašāk zināms kā “Via Baltica”), kas savieno Somiju ar Čehiju (turpmāk tekstā – AI). Tūrisma plūsmai nozīmīgs ir arī valsts reģionālais autoceļš P1 “Rīga-Carnikava-Ādaži”. Ādažu novadu šķērso arī vairāki starptautiski tūrisma maršruti:

- gājēju taka “Jūrtaka”, kā garās distances pārgājiena maršruta “E9” daļa,
- gājēju taka “Mežtaka”, kā garās distances pārgājiena maršruta “E11” daļa,
- velomaršruts “EiroVelo 13” jeb “Dzelzs priekškara maršruts”, kas 2019. gadā sertificēts kā Eiropas Padomes kultūras maršruts,
- velomaršruts “EiroVelo 10”, jeb “Baltijas jūras velomaršruts”,
- Sv. Jēkaba ceļš, kas ir vēsturisks svētceļojumu maršruts kristiešiem, kura galamērķis ir apustuļa Jēkaba Vecākā kapa vieta Galisijā, Spānijā.

Velo braucēju infrastruktūra šo starptautisko maršrutu posmos vietām ir kritiskā stāvoklī, jo velo ceļi vai nodaloša velojosla nav izbūvēta.

Dzelzceļa savienojums (Rīga-Carnikava: aktīvajā sezonā 26 vilcieni dienā, brauciens 39 minūtes) ir vairāk nozīmīgs ceļotājiem, kas bauda atpūtu jūras piekrastē pie Kalngales, Garciema, Garupes, Carnikavas, Gaujas vai Lilastes staciju tuvumā. Sabiedrisko autobusu satiksme tūrismam nav nozīmīga. Piekļuve jūras piekrastei ar motorlaivām vai jahtām objektīvi nav attīstīta un tās potenciāls ir minimāls, jo piekraste ir aizsargājama dabas teritorija.

Ādažu novadu visbiežāk apmeklē tūristi no Lietuvas un Igaunijas. Mazāk pārstāvēti Skandināvijas valstu un Vācijas tūristi. Ūdenstūrisma pakalpojumus izmantoja ceļotāji no Azerbaidžānas, Japānas un Dienvidkorejas (datu avots: Carnikavas IC 2023). Kopumā tūrisma pakalpojumu eksports rada 30 % nakšņojumu novada tūrisma mītnēs (datu avots: CSP 2023). Ādažu novada tūrisma pakalpojumus izmanto arī ārvalstu militārpersonas, kuras uzturas Ādažu militārajā bāzē. Saistībā ar karu Ukrainā ir krasi samazinājies tūristu skaits no Krievijas un Baltkrievijas (kas šī dokumenta ietvaros netika skatīts kā attīstāms virziens).

1.1.2. **Dabas un kultūras mantojuma resursi**

Dabas resursi

Ādažu novada teritorija atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā Rīgas līča dienvidaustrumu piekrastē. Teritorijā dominē piekrastei raksturīgs reljefs, veģetācija un klimatiskie apstākļi, ko ietekmē Baltijas jūra. Tā padara ziemas

siltākas un vasaras vēsākas, kā arī nes lielāku nokrišņu daudzumu. Līdz ar to ziemā raksturīga nepastāvīga sniega sega ar biežiem atkušņiem, kas negatīvi ietekmē ziemas tūrisma aktivitātes. Vasara tradicionāli piesaista atpūtniekus pie jūras, kaut pludmales brīvdienām optimālo dienu skaits (kad gaisa temperatūra pārsniedz +20 °C, nelīst un vēja brāzmas nepārsniedz 10 m/s) svārstās vien ap trešo daļu no trim siltajiem mēnešiem.

Ādažu novads ir bagāts ar ūdensresursiem, primāri akcentējot Baltijas jūras Rīgas līča nozīmi tūrismam un rekreācijai. Ādažu novadā ir apmēram 19 km gara jūras krasta līnija ar pludmalēm. Posmā no Carnikavas līdz Gaujas ciemam ir novērojama aktīva pamatkrasta erozija, vietām veidojot stāvkrastus. Gaujas upes jūrā iznestais materiāls (koku zari, stumbri u.c. lietas) tiek izskalots piekrastē Carnikavas un Gaujas apkārtnē, ko iedzīvotāji mēdz lietot vigvamu veidošanā, un ne tikai. Plašos posmos sastopami arī nozīmīgi biotopi (ar lakstaugiem apaugušās pelēkās kāpas, Gaujas grīva kā retu piekrastes putnu ligzdošanas vieta). Novadu šķērso septiņas upes (Lilaste, Langa, Dzirnupe, Puska, Melnupe, Cimeļupe, kā arī Gauja). Gaujas grīvu nav būtiski ietekmējusi antropogēnā darbība, piemēram, gultnes padziļināšana, molu ierīkošana vai ostas izbūve. Jūra un Gauja nodrošina arī vienu no novada atpazīstamības simboliem – Carnikavas nēģus. Gaujas upe ir nozīmīgs un populārs ūdenstūrisma ceļš. Arī citas nelielās ūdenstece veido tīklojumu, kas ir potenciāli ūdenstūrisma maršruti. Cimeļupes, Puskas un Melnupes izmantošana ir ierobežota, jo liela daļa šo ūdensteču atrodas ĀMP. Tūrismam un rekreācijai nozīmīgākie ezeri ir Lilastes ezers, Dūņezers, Dzirnezers, Lielais Baltezers, Mazais Baltezers, Ummis, Kadagas ezers, Garezeri u.c., kuru attīstībai jāņem vērā to trauslā ekosistēma un vietējo kopienu intereses, jo ezeru pieejamības kapacitāte nav liela, bet ainaviski rekreatīvā vērtība ir augsta. Vēl vienu ūdenstilpju grupu novadā veido Gaujas vecupes jeb attekas, no kurām nozīmīgākās ir Vējupe (Ādažos) un Inču ūdenskrātuve (Stapriņos). Savdabīga ūdenstilpe ir Veclanga (starp Garciemu un Garupi), kura ceļojošo kāpu un polderu sistēmas ietekmē zaudēja ūdenstece īpašības. Pašvaldībai pieder tādas ūdenstilpes kā Dziļcaurums, Ummis, Kadagas ezers, Vējupe, Līņu ezers. Valstij pieder tādas ūdenstilpes kā Lielais Baltezers, Mazais Baltezers, Garezeri, Lieluikas ezers, Mazuikas ezers, Lilastes ezers, Dzirnezers (tā publiskā daļa), Dūņezers, Mazlandziņas ezers, Eimura (Kreīļu) ezers un Pulksteņezers. Publisko ūdeņu statuss Civillikuma izpratnē ir Dūņezeram, Dzirnezeram, Garezeram, Lilastes ezeram, Mazajam Baltezeram un Lielajam Baltezeram. Privātīpašumā atrodas Laveru ezers, daļa Dzirnezera (precīzāk, Mazais Dzirnezers) un Inču ūdenskrātuve. Novadā atrodas vismaz 8 purvu masīvi (t.sk. Utupurvs, Rampas purvs, Serģis, Jūgu purvs, Lielpurvs, Ķikats, Zušu purvs un Dižpalve). Nozīmīgākais purvs ir Serģis, kas izveidojies, aizaugot Serģa ezeram, un tajā var novērot visas purva attīstības stadijas, piešķirot šai vietai lielu vides izglītības nozīmi. Pārējo lielo purvu izmantošana tūrismam un rekreācijai ir ierobežota.

Ūdensobjektu izvietojumu Ādažu novadā nosaka reljefs. Nozīmīgu daļu novada teritorijas veido Gaujas upes ieleja, līdz ar to apvidus ir salīdzinoši līdzens,

taču atrodas ļoti tuvu jūras līmenim, līdz ar to ir pakļauts zināmam applūšanas riskam palu un vēju zplūdu laikā. Nozīmīgas Gaujas kreisā krasta palienes daļas ir nosusinātas, ierīkojot tajos polderus. Polderos atrodas Ādažu pilsēta, Carnikavas ciems un Eimuru pļavas. Nozīmīga teritorijas daļa ir lauksaimniecībai, ražošanai un dzīvojamai apbūvei paredzētas zemes, savukārt novada austrumu daļas līdzenās teritorijas aizņem ĀMP. Liela daļa tūrisma pakalpojumu ir izvietoti šādās dabas teritorijās. Neapbūvētās lauksaimniecības zemēs, kas ir attālāki no lielākiem ceļiem, dzelzceļiem un apdzīvotām vietām, kā, piemēram, Eimuru pļavās, ir iespējams vērot putnus un lauku ainavas. Saposmots apvidus visvairāk sastopams jūras piekrastē. To veido paralēli vairākas izvietotas kāpu grēdas un starpkāpu ieplakas. Starpkāpu ieplakās bieži var novērot purvainu apvidu vai beznoteces ezerus. Vēsturiskās antropogēnās darbības rezultātā vairākās Carnikavas pagasta vietās ir radušās paraboliskās kāpas, veidojot novada augstākos punktus. Garciema paraboliskā kāpa ir iespaidīgākā; aptuveni 2,5 km gara un tās augstākā virsotne – Brēdes kalns ir aptuveni 30 metrus augsts. Arī citviet novadā ir iekšzemes kāpas, piemēram, Alderu ciemā, kur atrodas Ādažu pagasta augstākā virsotne – Utu kalns. Kāpu sistēmas palielina ainavu daudzveidību un krāšņumu novadā. Tās arī nozīmīgs resurss aktīvā tūrisma veicināšanai, piemēram, sporta un aktīvās atpūtas centrā “Zibeņi” ir ierīkotas velotrases, bet sniegotās ziemās – slēpošanas trases, savukārt piekrastes meži tiek regulāri izmantoti orientēšanās sacensībām.

Fauna un flora ir būtisks dabas resurss novadā. Lai arī dominē priežu meži, atkarībā no augsnes un mitruma apstākļiem var sastapt arī citus meža tipus, piemēram, veci un dabiski boreālie meži, purvainie un aluviālie meži. Dabas parkā “Piejūra” ir sastopamas dažādas mežu struktūras – gan veci un dabiski mežu masīvi, gan relatīvi jauni stādīti priežu rindu meži. Gaujas upes palienes kreisajā krastā netālu no ietekas sastopami palieņu zālāji. Ādažu pagastā ir vairāki ozolu, liepu un priežu dižkoki ar nozīmīgu dabas un kultūrvēsturisko vērtību. Novada ziemeļu daļā atrodami salīdzinoši reti ezeru veidi: ar barības vielām nabadzīgie ezeri. Tie izceļas ar lielu dzidrību, ko apliecina šādus apstākļus mīlošas augu sugas, kā, piemēram, Dortmaņa lobēlija, kas attēlota Ādažu novada ģerbonī. Līdz ar to šiem ezeriem ir ne tikai liela rekreatīva, bet arī dabas aizsardzības, kultūras un izglītojoša nozīme. Liela zivju faunas daudzveidība ir Gaujas upē. Savukārt palieņu zālajos un pelēkajās kāpās Gaujas kreisajā krastā pie ietekas ir nozīmīgas dzīvotnes vairākām retām putnu sugām, bet lauki starp Kalngali un Ādažiem ir nozīmīga atpūtas vieta lielam skaitam gājputnu to pavasara (mazāk arī rudens) migrācijas laikā. Garezeru apkārtnē un citviet piekrastē ir sastopamas vairākas retas sikspārņu sugas.

Lai saglabātu teritorijas ar augstu bioloģisko daudzveidību, novadā izveidotas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Tās ir dabas parks “Piejūra”, dabas liegums “Lielā Baltezera salas”, dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri” un AAA “Ādaži” u.c. Pēdējie divi atrodas lielākoties ĀMP teritorijā,

līdz ar to nav publiski pieejami. Dabas liegumā “Lielā Baltezera salas” ietvertās salas Lielajā Baltezerā nav viegli pieejamas.

Apmeklētājiem brīvi pieejams ir dabas parks “Piejūra”, kas aizņem lielāko daļu no novada piekrastes teritorijas. Dabas vērtību saglabāšanai tiek noteikti teritorijas izmantošanas ierobežojumi, kas noteikti šīs teritorijas dabas aizsardzības plānā un individuālajos izmantošanas noteikumos. To rezultātā Rīgas pilsētas tuvumā izveidojusies relatīvi dabiska un neapbūvēta jūras piekrastes zona, ko augstu novērtē gan novada iedzīvotāji, gan novada viesi. Dabas parka dabiskā vide ir nozīmīga ne tikai aktīvās atpūtas un dabas izziņas iespējām, bet arī apmeklētāju mentālās veselības uzlabošanai. Šis parks (kā aizsargājamā teritorija dibināts 1962. gadā) nodrošina piekrastes ekosistēmu kompleksa, Latvijas un ES nozīmes aizsargājamo biotopu un sugu saglabāšanu, kā arī sabiedrības izglītības un atpūtas iespējas no Vecāķiem (Rīga) līdz Gaujas grīvai. 1999. gadā dabas parks tika paplašināts, aptverot teritoriju no Vakarbuļļiem līdz Inčupei. Teritorijai ir liela ainaviskā vērtība, ko nosaka galvenokārt kāpu reljefs, nesadrumstalotais meža klājums ar īpaši vecu priežu klātbūtni un salīdzinoši maz pārveidotā piekraste. Dabas parka teritorijā konstatēti 24 ES nozīmes biotopi, kas kopumā aizņem 84 % tā teritorijas. Visvairāk pārstāvētas mežainās piejūras kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas un veci vai dabiski boreāli meži. Īpaša vērtība dabas parkā ir piejūras zālājiem. Dabas parks ir ticis atzīts par vienu no piecām vissvarīgākajām vietām Eiropas reģionā mazajam zīriņam (*Sterna albifrons*) un stepes čipstei (*Anthus campestris*). (DAP 2023). Dabas parks “Piejūra” ir īpaši saistošs Rīgas iedzīvotājiem, kuri tur var ērti nokļūt ar pasažieru vilcienu, arī vietējiem atpūtai. Antropogēnā slodze ir liela, izteikti vajadzīga apmeklētāju plūsmu vadīšana, lai nenorisinātos stihiska vietas noplicināšana.

Kopumā novada teritorijā ir vairāki iecienīti dabas objekti, kur jau ir attīstīta infrastruktūra, piemēram, Garciema koka pastaigu taka, Carnikavas promenāde un Zvaniņu ceļš. Tomēr ir arī daudz vietu, ko apmeklētāji ir iecienījuši, neskatoties uz labiekārtojuma trūkumu attiecīgajā vietā, piemēram, takas ap Garezeriem, Ummja ezeru un Kadagas ezeru, Rožu kāpa un tai piegulošais taku tīklojums u.c.

Kultūras resursi

Kultūras resursus pārstāv materiālā un nemateriālā mantojuma vērtības, kā arī mūsdienu radošās kultūras izpausmes. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts, salīdzinot ar citām pašvaldībām, ir īss (mazāk ir tikai Olaines novadā):

- valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – Baltezera (Ādažu) luterāņu baznīca (kurā iekļaujas divi valsts nozīmes mākslas pieminekļi – portāli) un līdzās esošā valsts nozīmes vēsturiska notikuma vieta – Komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi pie Baltezera (Ādažu) kapsētas,

- reģionālas nozīmes arhitektūras piemineklis – nodegusi Carnikavas luterāņu baznīca un vietējās nozīmes sena kulta vieta Baltgalvju Upurkalni (kas nav ar nozīmīgu tūrisma attīstības potenciālu).

Ādažu novada Attīstības programmā 2021-2027. gadam kā nozīmīgākie kultūras mantojuma objekti ir noteikti:

- CNC,
- Rīgas ūdensapgādes muzejs,
- Baltezera (Ādažu) luterāņu baznīca,
- ĀKC (un tā organizētie publiskie pasākumi),
- Carnikavas muižas apbūve,
- Carnikavas kapi ar dzejnieka Ojāra Vācieša (1933–1983) atdusas vietu,
- Komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi.

Kultūras mantojuma piesaistes var iedalīt deviņās tematiskās kategorijās: piekrastes mantojums, Carnikavas centra apbūve, Ādažu centra apbūve, arheoloģiskie pieminekļi, sakrālais mantojums, kapi un piemiņas vietas, industriālais mantojums, militārais mantojums un plostnieku ciems – Alderi un Baltezera kanāla vēsture.

Piekrastes mantojums, kā daļa no Latvijas nacionālās nozīmes ainavām, iekļauts Latvijas Kultūras kanona ainavu sadaļā kā viena no astoņām ikoniskajām Latvijas ainavām. Piekrastes ciemu vēsturiski veidota apdzīvotības struktūra un viensētas (vēsturiskās ēkas un saimniecības, pārbūvētas vai nepārbūvētas), kurā iekļaujas zvejnieku tradīcijas ar piestātnēm, vecām tīklu būdām, CNC, vasarnīcas un pludmales tradīcijas, dzelzceļa stacijas, kas, paralēli meža takām un ceļiem, veido vienotu tīklu un savdabīgas kultūrtelpas pieredzējumu.

Nemateriālā mantojuma tradīcijas. Nēģu svētki ir vērienīgākie svētki Carnikavas pagastā, kas ik gadu tiek svinēti augustā, atzīmējot nēģu zvejas sezonas atklāšanu. Carnikava visā Latvijā pazīstama kā nēģu zvejas vieta vairāku gadu simtu garumā un pirmskara presē cildināta par "nēģu karalisti". Nēģu ķeršanas un apstrādes prasmes Carnikavā 2019. gadā tika iekļautas Latvijas Nemateriālā kultūras mantojuma (NKM) sarakstā.

Lībiešu mantojums. Ādažu novads atrodas vēsturiski lībiešu apdzīvotajā teritorijā. Par Ādažu teritorijas apdzīvotības senumu liecina labi saglabājušies somugru cilmes hidronīmi, kas ir mūsu šodienas leksikas sastāvdaļa. Caur novadu iet Līvu ceļa maršruts, kas sākas Ragaciemā un beidzas Saulkrastos. 2022. gadā lībiskā kultūrtelpa tika iekļauta Latvijas NKM sarakstā kā viena no NKM vērtībām.

Carnikavas centra apbūve ir sākotnēji veidojusies ap 18. gs. beigās būvēto un 1917. gadā iznīcināto Carnikavas muižu. Centrs iekļauj sevī ne tikai mūsdienās labiekārtotu muižas parku (ar saglabātiem muižas kapiteļiem). Te iedalāms arī

Blusu krogs – viens no senākajiem novada krogiem, kas atrodas ārpus muižas un 20. gs. 30. gados tapušā Carnikavas ciema centra, prezentējot seno laiku ceļmalas viesmīlības infrastruktūru.

Ādažu centra apbūve aizsākusies līdz ar Ādažu muižas apbūvi (kas šobrīd atrodas pāris kilometrus uz Z no pilsētas centra – pie Rīgas gatves un Muižas ielas krustojuma). Ādažu centra apbūves akcentu veido vecais Ādažu pagasta nams (Gaujas iela 16, Ādaži), kas ir 1893. g. arhitekta K. Pēkšēna projektēta ēka ar augstu estētisko vērtību, mūsdienīgi veidotais ĀKC, Vējupes promenāde, Gaujas iela un Gaujas dambji. Ādaži, līdz ar Ķekavu un Mārupi, ir jaunākā Latvijas pilsēta, kas ieguva pilsētas statusu 2022. gada 1. jūlijā.

Arheoloģiskie pieminekļi: vietējās nozīmes piemineklis (arheoloģija) – Baltgalvju Upurkalni - kulta vieta Carnikavas pagastā, pie Baltgalvjiem un Dzenīšiem. Atrodas Kalngalē, tuvu šosejai. Ir nostāsti par šo vietu kā kulta vietu. Pēc neskaidrām ziņām, bijuši divi upurkalni, katrs savā Langas upes krastā, tomēr mūsdienās saglabājies tikai labajā krastā esošais. Senvēstures nemateriālo mantojumu pārstāv arī folkloras un tradīciju kopas.

Sakrālais mantojums iekļauj Ādažu pagasta Baltezera baznīcu, nodegušās Carnikavas baznīcas vietu (Sigulī), arī Garkalnes baznīcu Ādažu pagasta Garkalnē. 18. gs. būvētā Baltezera baznīca ir viens no novadā esošajiem valsts nozīmes pieminekļiem mākslā un arhitektūrā (ieskaitot 2 baznīcas portālus). Baznīca ir restaurēta un labi uzturēta, un tajā notiek publiskie pasākumi (koncerti). Caur novadu iet svētceļnieku starptautiskais gājēju maršruts Svētā Jēkaba ceļš, kas iekļauj daļu no desmitā un vienpadsmitā posma (starp Vangažiem un Vecāķiem; caur Carnikavu).

Piemīņas vietas un kapi. Carnikavas kapos ir apglabāts slavenais latviešu dzejnieks Ojārs Vācietis (1933.-1983.). Par godu dzejnieka 80 gadu jubilejai labiekārtota O. Vācieša un arī viņa mūžībā aizgājušās dzīvesbiedres, dzejnieces Ludmilas Azarovas (1935.-2012.) piemiņas vieta. Blakus atrodas nodegušās Sigulī (Carnikavas) baznīcas vieta, kā arī kolumbārijs un 18. gs. celtā Carnikavas muižas kapliča, un greznais Carnikavas muižas rentnieka Gustava Falka piemineklis (1817. g.). Šajā kategorijā iekļaujas arī Carnikavas Svētku laukums ar Viļņa Titāna skulptūru „Atceroties” un 2018. gadā veidoto piemiņas stēlu vietējiem Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem. Carnikavas kapos pārbedīti 1919. gada Landesvēra represiju upuri. Baltezera kapos ierīkoti komunistiskā masu terora upuru kapi (“Baltais krusts”, 1941. g.), kā arī komunistiskā masu terora upuriem veltīta piemiņas vieta “Ciešanu vārti” (2009. g.). Carnikavā netālu no dzelzceļa stacijas un Blusu kroga atrodas piemiņas vieta, kas ir veltīta Holokausta upuriem. Veco Baltezera kapu daļā atrodas Pirmā pasaules kara vācu karavīru kapi. Baltezera kapos atdusas arī vairākas slavenas personības, kā operdziedātājs (tenors) Miķelis Fišers (1915.-1984.), viņa dzīvesbiedre, dzejniece Ārija Elksne (1928.-1984.), šefpavārs Mārtiņš Rītiņš (1949.-2022.) un vēl daudzi citi.

Industriālā mantojuma kontekstā Ādažu novadā ir vairāki vēsturiski nozīmīgi satiksmes infrastruktūras objekti, no kuriem starpkaru Latvijas Republikā 20. gs. 20.-30. gados būvēts Rīgas – Limbažu dzelzceļa līnijas posms, kā arī dzelzceļa stacijas Carnikavā un Lilastē, Gaujas dzelzceļa tilts Carnikavā, kā arī dzelzceļa tilts Lilastē. Senāks vēsturiski nozīmīgs ir bijušais Pasta ceļa (zemesceļš starp Rīgu un Tallinu) posms. Baltezerā atrodas RŪ vēstures ekspozīcija, kas ietilpst 20. gs. sākumā veidotajā sūkņu stacijā “Baltezers” un ir starp ievērojamākajām ūdensapgādes tēmai veltītajām apskates vietām Eiropā. Vecās Baltezera ūdens sūknētavas telpās iekārtotā ekspozīcija 1988. gadā tika sākotnēji veidota kā muzejs, bet pašlaik tā pārveidota par ūdensapgādes vēstures ekspozīcijas telpu, kura ikdienā apmeklētājiem pieejama aktīvajā tūrisma sezonā ar iepriekšēju pieteikšanos. Šeit esošie eksponāti ļauj izsekot Rīgas ūdenssaimniecības attīstībai no viduslaikiem līdz pat mūsdienām.

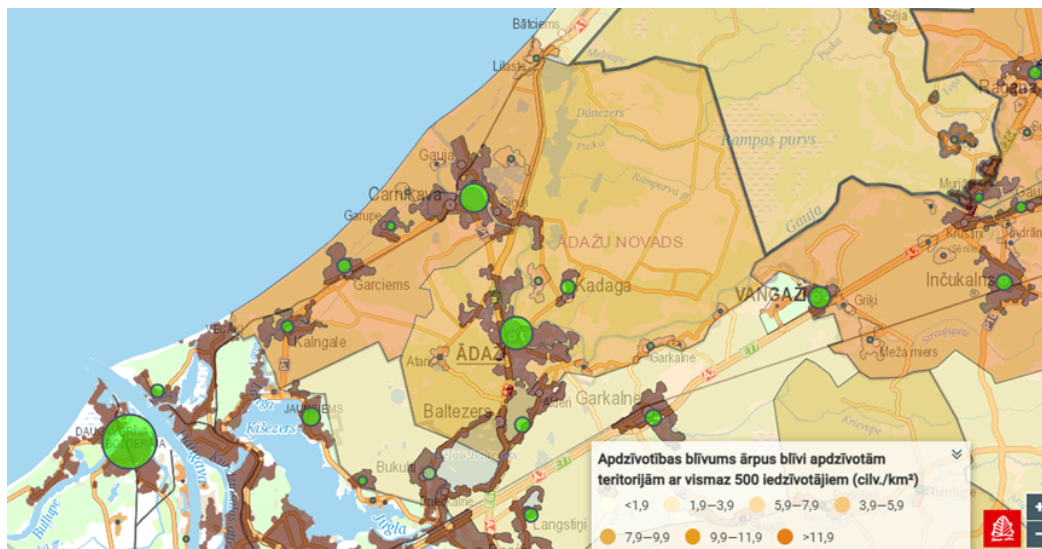
Novada militārais mantojums aptver dažādus Latvijas 20. gs. vēstures periodus. Senākie dabā redzami objekti ir Latvijas armijas 20. gs. 30. gadu betona ugunspunkti pie Gaujas grīvas, kā arī 1927. g. atklātais Ādažu poligons. Otrā pasaules kara vēsturi simbolizē Langas stāvkrasta ierakumi. Padomju okupācijas militārais mantojums ir redzams Mežgarciemā, Lilastē un Kadagā.

Plostnieku ciems – Alderi un Baltezera kanāla vēsture ietver nelielu ekspozīciju (Alderos privātā teritorijā) ar stāstu par plostnieku vēsturi, jo 19. gs. beigas un 20. gadsimta sākums Alderu apkaimē bija ļoti rosīgs. Pie kanāla Alderos izveidojās plostnieku ciems ar savām tradīcijām. Galvenā nodarbe bija balķu pludināšana no Vidzemes līdz Rīgai. Pateicoties 19. gs. realizētajam Gaujas - Daugavas savienošanas kanāla projektam, kopējais kanāla garums bija 22,3 km. Tas sākās Ādažos (pie Remberģiem (tagad Strautkalnu ciemats)), turpinājās pa 3,1 km garo mākslīgi būvēto Gaujas daļu, tā saukto “plostu ceļu”, līdz Mazajam Baltezeram pie Alderiem. Alderu ciemā atrodas informatīvais stends, kas vēsta par šo tradīciju. Savulaik ciems bijis slavens arī ar alus brūvēšanas vēsturi, kā arī ar Latvijas brīvvalsts gadu juristu, politiķi, rakstnieku un sabiedrisko darbinieku Fēlikšu Cielēnu.

Kopējo resursu potenciālu veido dažādas vēsturiskas personības un to dzīvesstāsti.

1.1.3. Cilvēkresursi, uzņēmējdarbība un radošās industrijas

Ādažu novadā 2024. gada 1. janvārī bija deklarēti 24 466 iedzīvotāji. Novads robežojas ar Rīgu, Ropažu novadu, Siguldas novadu un Saulkrastu novadu. Ādažu novadā ir 21 ciems (Alderi, Atari, Āņi, Baltezers, Birznieki, Carnikava, Divezeri, Eimuri (Ādažu pagastā), Eimuri (Carnikavas pagastā), Garciems, Garkalne, Garupe, Gauja, Iļķene, Kadaga, Kalngale, Laveri, Lilaste, Mežgarciems, Siguļi, Stapriņi) ar administratīvo centru – Ādažu pilsētu.

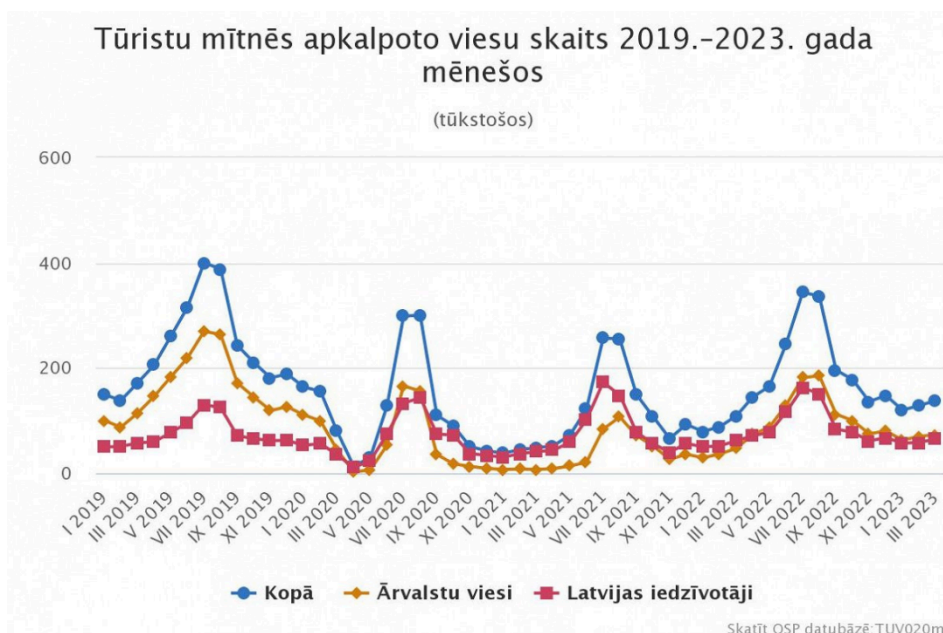

attēls. "Apdzīvotības blīvuma karte" (Avots: Latvijas ATR karte 2021)

Apdzīvotība novadā nav vienmērīga, skaidri iezīmējas visblīvāk apdzīvotās teritorijas - Ādažu pilsēta (~8 000 iedzīvotāji), Carnikava (~6 000 iedzīvotāji), Baltezers (~1 700 iedzīvotāji), Kadaga (~1 500 iedzīvotāji), Garciems (~1 350 iedzīvotāji), Kalngale, Garupe un citi ciemi.

Vidējais iedzīvotāju vecums ir 39 gadi (2021. gadā). No iedzīvotājiem ~21 % ir bērni un jaunieši līdz 14 gadu vecumam. Būtiski ir apzināties šo ģimeņu, bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas paradumus un vajadzības rekreācijas jomā.

Lielais iedzīvotāju daudzums un aktīvais dzīvesstils rada vajadzību pēc dažādām rekreācijas iespējām u.c. pakalpojumiem, tādējādi ir augsts potenciāls uzņēmējdarbības attīstīšanai. Šos resursus veido dažādi uzņēmumi, piemēram, porcelāna darbnīcas, kafijas grauzdētavas, alus brūži, pirts pakalpojumu sniedzēji u.c. Mūsdienās, kad pieaug nozīme individuālai un padziļinātai galamērķa iepazīšanai, būtiski ir uzsvērt radošos un aktīvos cilvēkus un viņu dzīves stāstus. Svarīgi apzināties, kādi amatnieki vai ražotāji ir gatavi dalīties ar pieredzi, un sniegt iespēju viesiem apgūt un līdzdarboties dažādu prasmju izziņāšanā.

2. attēls. "Tūristu mītnēs apkalpoto viesu skaits 2019. - 2023. gada mēnešos"

Ādažu novada kontekstā nozīmīgi ir pieminēt vasarniekus, kas sezonāli pārceļas uz dzīvi piekrastes vasarnīcu rajonos un izmanto novada pakalpojumus, tostarp veikalus, ēdināšanas, izklaides un citas iespējas. Šajā laikā palielinās arī radu un draugu apciemojumu īpatsvars. Vasarnieki nodrošina iespēju darboties sezonālu pakalpojumu sniedzējiem. 2. attēlā skaidri redzams, cik krasi mainās viesu skaits gada griezumā (tikai reģistrētajās tūristu mītnēs, neskaitot vasarnīcas un viesošanās pie radiem un draugiem).

Daļu no resursiem veido uzņēmumi, pašvaldības un valsts institūcijas, veicinot savstarpēju sadarbību un plašāku tīklošanos.

Tūrisma jomas viens no izaicinājumiem ir sezonālitate, kas novērojama visā Baltijas jūras reģionā. Tā izteikti ietekmē piejūras teritoriju un noslogojumu uz autoceļiem siltajās dienās. Īpaši brīvdienās un vasaras mēnešos. Arī Ādažu novada tūrisma uzņēmēji aptaujā apliecināja, ka lielāko daļu ienākumu gūst tieši vasarā; vidēji tie veido 60 - 80 % no gada ieņēmumiem. Radošums un mūsdienu pieeja tūrisma un atpūtas organizēšanai var mazināt tūrisma sezonālitates negatīvo ietekmi. Tāpēc arī nozīmīgas ir citas kultūras un radošo industriju iniciatīvas (arhitektūra, dizains, kino, izpildītājmāksla, vizuālā māksla, mūzika, izdevējdarbība, televīzija, radio un interaktīvie mediji, reklāma, datorspēles un interaktīvās programmatūras, kultūras izglītība, izklaide un citas kultūras darbības), kas primāri sevi nesaista ar tūrisma jomu, taču var būt aktuālas ārpus karstās peldsezonas.

1.1.4. Normatīvo aktu ietvars tūrisma attīstības kontekstā

Pašvaldības kompetenci tūrisma jomā nosaka Pašvaldību likums un Tūrisma likums. Tūrisma likuma 8. pantā minēts, ka pašvaldības TAPD nosaka tūrisma attīstības perspektīvas un pasākumus tūrisma nozares attīstībai, kā arī

nodrošina informācijas sniegšanu par tūrisma iespējām un dabas dziednieciskajiem resursiem. Papildus pašvaldība nodrošina kultūras mantojuma, tostarp tūrisma objektu saglabāšanu, attīstību un lietošanu tūrisma vajadzībām. Pašvaldība piedalās TIC, tūrisma informācijas punktu un stendu veidošanā, veicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā, popularizē veselīgu un aktīvu dzīvesveidu un sekmē labvēlīgu vidi komercdarbībai.

Pašvaldību likuma 4. pants paredz pašvaldībai autonomas funkcijas, kas saistītas ar tūrismu un rekreāciju, proti, gādāt par teritorijas labiekārtošanu, sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, sekmēt esošā kultūras mantojuma saglabāšanu, īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus, sniegt atbalstu sporta pasākumu organizēšanā, sekmēt saimniecisko darbību un veicināt dabas resursu ilgtspējīgu pārvaldību un apsaimniekošanu.

Latvijas līmeņa TAPD ir Latvijas ilgtspējīgā attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (LIAS 2030), kā arī Latvijas nacionālais attīstības plāns līdz 2027. gadam (NAP 2027).

LIAS 2030 paredzēts izmantot kultūras mantojuma, radošā tūrisma, vietējās ekonomikas attīstīšanai, kultūrvides saglabāšanai un zināšanu apmaiņai. Likts uzsvars arī uz lauku tūrisma attīstīšanu. Latvijā esošie dabas aktīvi (resursi) ir lietojami nozaru attīstībai un eksportam, tostarp tūrismam. Tūrisms ir arī instruments Latvijas ekonomiskās klātbūtnes nodrošināšanai ārvalstīs. Lai nodrošinātu tūrisma nozares izaugsmi, LIAS 2030 uzsver nepieciešamību saglabāt Latvijai unikālās dabas un kultūrvēsturiskās ainavas. Stratēģija definē RAC funkcionālos tīklus. Pierīgas tīkls papildinās Rīgas pilsētas tīklu, tostarp, nodrošinot rekreācijas iespējas. LIAS 2030 uzsver vajadzību attīstīt Baltijas jūras piekrastes ekonomikas nozares, tostarp tūrismu, un uzlabot tūrisma infrastruktūru.

Tūrisma attīstība Latvijā ir viena no tautsaimniecības un vides attīstības prioritātēm, uzsvērts NAP 2027. Līdz ar to rodas vajadzība palielināt tūristu plūsmas dažādu nozaru izaugsmes veicināšanai. Tūristu plūsmu palielināšanai vajag izstrādāt pievilcīgus tūrisma produktus un tos veiksmīgi pārdot. NAP 2027 paredz iesaistīt sabiedrību aktīvā tūrisma aktivitātēs, kā arī attīstīt aktīvo tūrismu, sadarbojoties dažādiem partneriem no publiskā un privātā sektora. Plānots arī palielināt tūrisma pakalpojumu eksportu, popularizējot Latvijas tēlu, tādējādi veicinot kultūras un sporta pakalpojumu patērētāju un investīciju piesaisti. Visbeidzot jāattīsta ilgtspējīgs tūrisms dabas un ainavu daudzveidības aizsardzībai un vērtības palielināšanai.

Tūrisma nozares attīstība valsts līmenī ir ietverta Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam (NIP 2027). Galvenais uzsvars ir palielināt Latvijas tūrisma nozares eksportspēju, uzsverot nepieciešamību radīt jaunus tūrisma produktus ar augstu pievienoto vērtību darījumu, pasākumu, veselības, kultūras un dabas tūrisma jomā. Papildus NIP 2027 norāda uz

klimatneitrālas un klimanoturīgas nozares attīstību. NIP 2027 paredzēts pilnveidot darbaspēku prasmes tūrisma nozarē, atbalstīt eksportspējīgu tūrisma produktu izstrādi un modernizāciju, nodrošinot tūrisma popularizēšanas pasākumus, veicinot mazo un vidējo tūrisma uzņēmumu inovācijas potenciālu. Šī aktivitāte tiks balstīta sadarbības tīklu pieejā, kā arī kredītu garantijās uzņēmumu internacionalizācijas veicināšanai. Rezultātā arī iekšējā tirgū tiks veicināta spēcīga tīklojuma izveide un koordinēšana, izstrādāta ar tirgus pieprasījumu un galamērķa pozicionējumu saistīta stratēģija, tādējādi ceļot pārvaldības kapacitāti. Papildus tam ir paredzēts veicināt Latvijas, kā tūrisma galamērķa, starptautisko konkurētspēju un atpazīstamību. Vēl NIP 2027 noteikti uzdevumi veidot nacionālas nozīmes tūrisma infrastruktūru un attīstīt pašvaldību publiskās ārtelpas tūrisma veicināšanai.

Ādažu novada līmeņa TAPD ir Ādažu novada Ilgtspējīgās attīstības stratēģija 2021.-2037. gadam (ĀN IAS) ilgtermiņa plānošanai un ĀN AP vidēja termiņa plānošanai un Ādažu novada Teritorijas plānojums telpiskai attīstības plānošanai un īstenošanai. ĀN IAS vīzijā noteikts, ka Ādažu novads būs īpaši piemērota teritorija aktīvās atpūtas cienītājiem ar ērti pieejamām aktīvās atpūtas iespējām un daudzveidīgu dabas teritoriju tīklojumu. Turklāt teritorija būs rīdzinieku un ārvalstu viesu iecienīta, pateicoties ūdenstransporta savienojumiem, ērtam sabiedriskajam transportam un izbūvētam veloceļu tīklam. Carnikavas Nēģu svētki un Gaujas svētki piesaistīs papildus ārvalstu apmeklētājus. Lai sasniegtu attiecīgo vīziju, ĀN IAS paredzēts attīstīt dabas tūrisma, velotūrisma, ūdenstūrisma, veselības un labjūtes tūrisma. Lai tas notiktu, līdztekus ciemu savienotības un ilgtspējīgākas pārvietošanās nodrošināšanai, paredzēta veloceļu izbūve, mobilitātes punktu izveide, drošu šķērsojumu veidošana pār A1. Tūrisma izaugsmes un pieejamības sekmēšanai ĀN IAS ir iekļauta tūrisma infrastruktūras izbūve. Daudzās vietās tūrisma un rekreācijas objektu, pakalpojumu un infrastruktūras struktūru noteiks ciemu attīstības plāni. ĀN IAS arī izceļ divus aspektus: (1) sadarbība ar iedzīvotājiem, kaimiņu pašvaldībām, valsts iestādēm un sabiedrībām un (2) novads kā pilotteritorija telpiskām inovācijām.

ĀN AP tūrisma attīstību ievirza brīvā laika pavadīšanas nodrošinājuma, tēla veidošanas, atpazīstamības sekmēšanas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas virzienos. Papildus ĀN AP ir uzdevums ilgtspējīgi integrēt dabas parku "Piejūra" atpūtas aktivitātēs. Teritorijas plānojumam ĀN AP nosaka saglabāt Rīgas zaļā loka viengabalainību un attīstīt tūrisma un rekreāciju tajā, attīstīt tūrisma un rekreācijas infrastruktūru, nodrošināt optimālu sabiedrisko transporta sistēmu, popularizēt velotransporta lietošanu, sadarboties ar kaimiņu pašvaldībām tūrisma maršrutu, izziņas taku un tūrisma infrastruktūras veidošanai, attīstībai un sasaistei, kā arī novērst negatīvu ietekmi uz vidi tūrisma objektu un pakalpojumu veidošanas gaitā. Vienlaikus ĀN AP pieļauj tūrisma infrastruktūras attīstības sekmēšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ciktāl tas nav pretrunā ar dabas aizsardzības mērķiem konkrētajās vietās. ĀN AP ietverta arī tūrisma informācijas sistēmas pilnveide, uzdots teritoriju noteikšana dabas tūrismam, jaunu tūrisma

produktu izstrāde un popularizēšana, kā arī mobila TIC izveide. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nolūkos dokumentā paredzēts attīstīt kapu un piemiņas vietu tūrismu un izmantot kultūrvēsturiskās vērtības un tradīcijas (t.sk. militāro mantojumu) mūsdienīga tūrisma piedāvājuma veidošanā. Papildus Carnikavas pagastā uzdots attīstīt inovatīvus tūrisma un izklaides pakalpojumus un organizēt konkursus iepriekšminētā izstrādei, sekmēt veselības tūrisma pakalpojumu izveidi, organizēt dabas izglītības pasākumus un turpināt reģionāla galamērķa “Vidzemes piekraste” stiprināšanu.

Dabas parks “Piejūra” ir nozīmīga teritorija tūrismam un rekreācijai – viena no apmeklētākajām *Natura 2000* vietām valstī. Tā attīstību nākotnē nosaka attiecīgs dabas aizsardzības plāns. Dabas parka apsaimniekošanas mērķis ir nodrošināt labvēlīgu aizsardzības stāvokli ES nozīmes biotopiem un sugām, saglabāt ainavisko vērtību un saskaņot dažādas intereses teritorijas apsaimniekošanā. Tā ietvaros paredzēts pilnveidot dabas parka pārvaldi (paredzot konsultatīvas institūcijas izveidi), ierobežot krasta eroziju, izveidot apsaimniekošanai un apmeklēšanai vajadzīgo infrastruktūru, kas ļautu virzīt apmeklētāju plūsmas un sekmēt sabiedrības izpratni par dabas vērtībām, un to saglabāšanai nepieciešamo apsaimniekošanu. DAP izvirza mērķi: pārdomāta esošās apmeklētāju plūsmas virzīšana nevis jauna apmeklētāju piesaiste un tūrisma piedāvājuma veidošana saskaņā ar ilgtspējīga tūrisma principiem.

1.2. Tūrisma un atpūtas tirgus izvērtējums

1.2.1. Tūrisma un atpūtas pakalpojumu pieprasījumu analīze

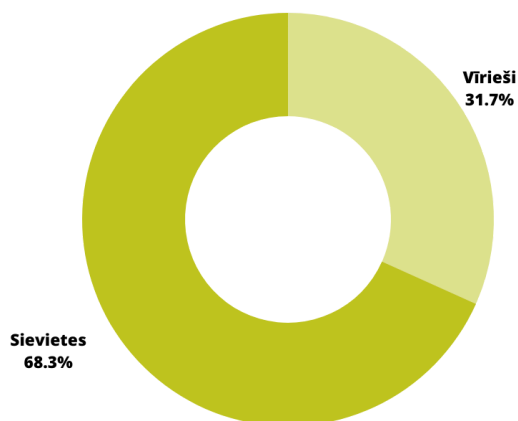
Ādažu novadu pārsvarā apmeklē vienas dienas ceļotāji. Ilgāku laika periodu uzturas vasarnīcu iemītnieki un tie, kuri viesojas pie radiem. Izteikta sezonālitate jūtama piekrastes ciemos, kur vasarās ir cilvēku vairākkārtējs skaita pieaugums.

Digitālais pieprasījums

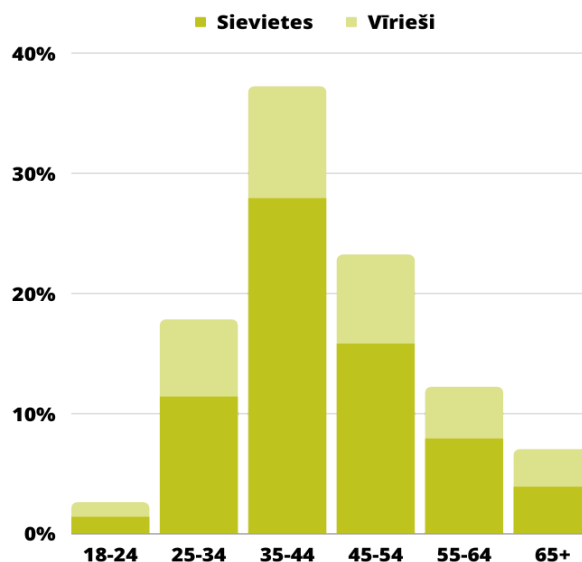
Ādažu novadā iepriekš nebija speciāli veidotas digitālās tūrisma sadaļas tīmekļvietnes formātā, bet bijušā Carnikavas novada tūrisma sadaļas statistika nav tikusi analizēta. Daļu no digitālā pieprasījuma kopējā integrētā mārketinga komunikācijā veido sociālo tīklu kontu analīze.

Sociālo tīklu analīze

Carnikavas TIC *Facebook* sociālā tīkla konta sekotāju statistika ir skaitliski zema. Kopējais sekotāju skaits ir 1 395 cilvēki. 94,6 % no sekotājiem ir Latvijas iedzīvotāji, no tiem 40,1 % ir Rīgas iedzīvotāji, 15,6 % ir Carnikavas un 3,7 % ir Ādažu iedzīvotāji. Ārzemju sekotāji sastāda vien 5,4 %, pārstādot lielākoties Lietuvu, Lielbritāniju un Vāciju.

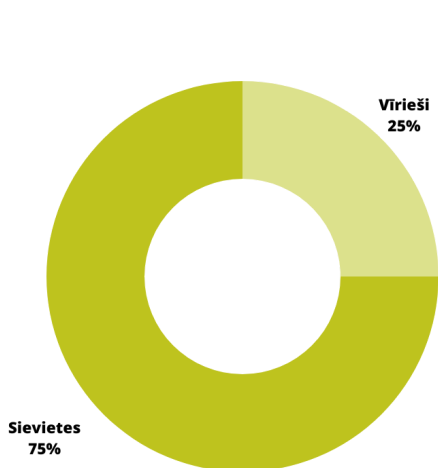
3. attēls.
"CNC Facebook sekotāju proporcija"

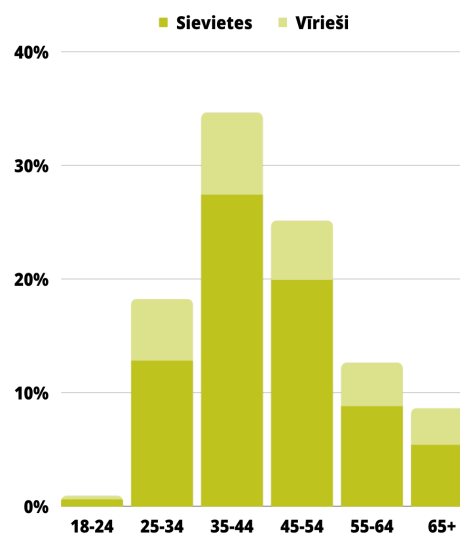
4. attēls
"CNC Facebook sekotāju vecums dzimuma griezumā"

Līdzīgi arī Carnikavas Novadpētniecības centra *Facebook* sociālā tīkla statistika skaitliski ir zema un sekotāju profils līdzīgs. Kopējais sekotāju skaits ir 1

206 cilvēki. 86 % no sekotājiem ir Latvijas iedzīvotāji, no tiem 44 % no Rīgas, 14,3 % no Carnikavas un 4 % no Ādažiem.

5. attēls. "TIC Facebook sekotāju proporcija dzimuma griezumā"

6. attēls. "TIC Facebook sekotāju vecums"

Vidējais konta apmeklējumu skaits 2023. gada sākumā 28 dienu laikā ir 14 apmeklējumi dienā. CNC Facebook kontā, pieaugot publikāciju skaitam, pieaug arī sekotāju iesaiste ar šo saturu. CNC sociālo mediju kontam būtu jāattīstās saistīti ar pārējo novada integrētās tūrisma komunikācijas virzību, jāveido ciešāka savstarpējā papildinātība.

No digitālā pieprasījuma analīzes, skaitliskajiem lielumiem var secināt, ka šobrīd tūrisma un rekreācijas informācija par Ādažu novadu ir sadrumstalota. Tā pamatā tiek iegūta tieši no pakalpojumu sniedzējiem vai starpnieku tīmekļvietnēm (piemēram, *Booking.com*, *airBnB.com*, u.c.).

Nakšņojošo tūristu skaits

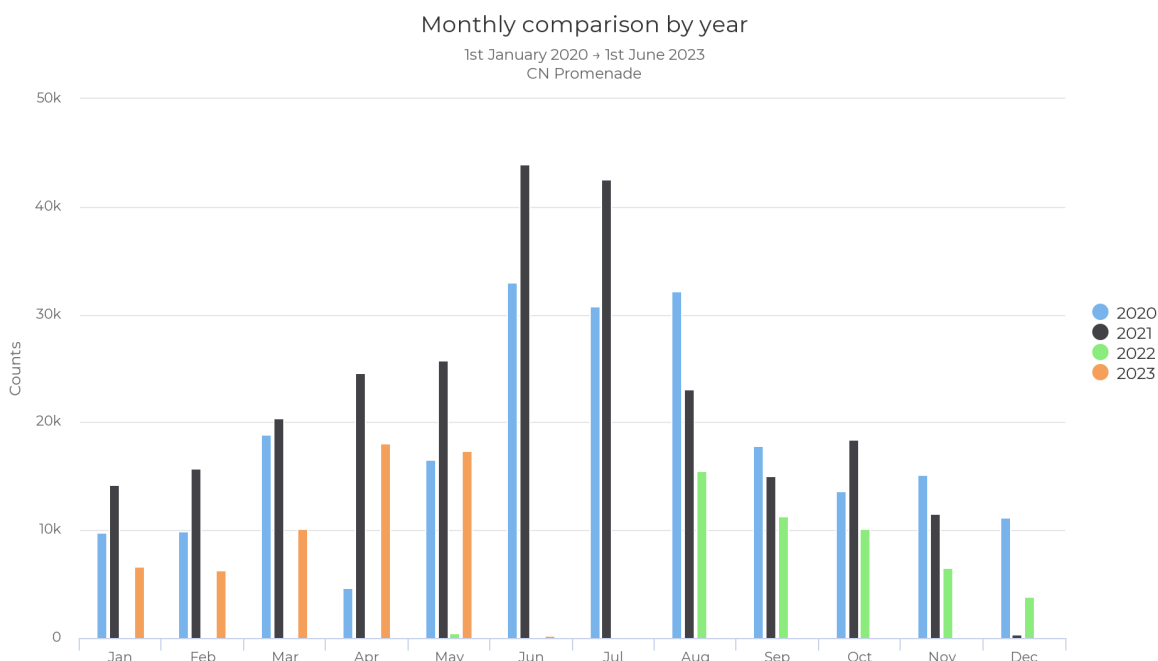
Tūristu mītnes (viesu namus) pieprasa Rīgas (un citu vietu) dažādu privāto pasākumu rīkotāji, ārvalstu tūristi, darījuma tūristi no Latvijas, u.c. 30 % no tiem ir ārvalstu tūristi, ilgtermiņa tendences norāda uz skaita palielināšanos. 2022. gadā novada naktsmītnēs tika apkalpotas 10 752 personas, no kurām 7 781 bija vietējie viesi (72 %) un 2 971 bija ārvalstu viesi (28 %).

Apmeklētības mērījumi tūristu piesaistēs

Carnikavas promenādes apmeklētāju analīze

Carnikavas pludmale un promenāde līdz tai ir viena no iecienītākajām vietām novadā. Apmeklējumu skaits gadā ir 164 tūkstoši cilvēku, no kuriem 66 % ir

kājāmgājēji, bet 34 % velosipēdisti. Vidējā apmeklētība darba dienās ir ~270 reizes, nedēļas nogalēs apmeklējumu skaits divkāršojas.

7. attēls. "Skaitītāju rādītāji mēneša griezumā 2020 - 2023"

Avots: Ecovisio.eu skaitītāju dati 2023

No 2020. gada 1. janvāra promenādē reģistrēti 575 tūkstoši apmeklējumu.

Apmeklētāju skaitītājs pie Garciema koka pastaigu takas, kas ir daļa no gājēju maršruta "Jūrtaka", norāda, ka no šā gada sākuma līdz jūnijam vidēji darba dienās ir 120 apmeklējumi, bet nedēļas nogalēs – 412 apmeklējumi.

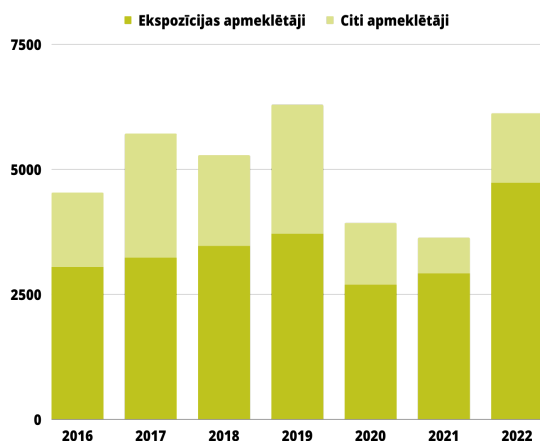
Carnikavas pagasta piekrastes apmeklētību raksturo trīs veidu plūsma: vietējo iedzīvotāju un vasarnīcu iemītnieku atpūta pie jūras, vienas dienas apmeklētāji no Rīgas un citām vietām, un mazākā mērā vietējie vai ārvalstu tūristi, kuri izvēlas nakšņot Carnikavas tūristu mītnēs, ko ietekmē sezonālitate. Vērtētais apmeklējumu skaits Lilastes pludmalē 2019. gadā bija ~ 30 tūkstoši. Reālais apmeklējumu skaits bija lielāks, jo pastāv vairākas izejas uz jūru. Apmeklētības intensitāte Carnikavas novada piekrastē pieaugusi, palielinoties apmeklētībai Garciemā pie izbūvētās koka pastaigu takas – laipas līdz jūrai, kā arī citās piekļuves vietās. Ādažu novada jūras piekrastē nav izveidota neviena oficiālā peldvieta.

Carnikavas Novadpētniecības centrs

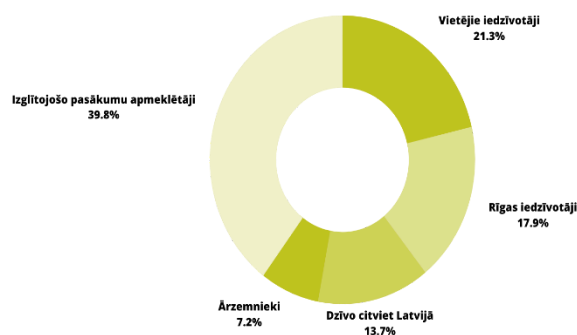
Stabilu pieaugumu iespējams novērot tieši ekspozīciju apmeklētāju skaitā. Samērā daudz apmeklētāju piesaista pasākumi CNC teritorijā. Aptuveni 70 % no CNC apmeklētājiem apmeklē ekspozīcijas un izstādes, kā arī izglītojošos

pasākumus. Pārējie 30 % ierodas CNC citu iemeslu dēļ. Pārsvārā tie ir kopienas dalībnieki vai privātu / citu pasākumu apmeklētāji.

CNC ekspozīciju apmeklētāji 39,8 % ir pašvaldības izglītojošo un tradicionālo pasākumu (Iekcijas, Nēgu svētki, u.tml.) apmeklētāji. Lielākā daļa (21,3 %) ir vietējie iedzīvotāji un to viesi. 17,9 % no CNC ekspozīciju apmeklētājiem ir Rīgas iedzīvotāji un 13,7 % dzīvo citviet Latvijā. 7,2 % ir ārvalstu tūristi.

9. attēls. "CNC apmeklētāju skaits"

10. attēls. "CNC apmeklējuma mērķu proporcija"

Lietu tirgotava

Lietu tirgotava ir iknedēļas krāmu tirgus vasaras sezonā, kas atrodas valsts nozīmes autoceļā A1 malā, 1,5 km no Ādažu pilsētas Saulkrastu virzienā. 2023. gada pavasarī apmeklētāju aptaujā konstatēts, ka aptuveni 75 % apmeklētāju bija mērķtiecīgi atbraukuši uz tirgotavu. Puse no apmeklētājiem bija no Rīgas vai Pierīgas novadiem.

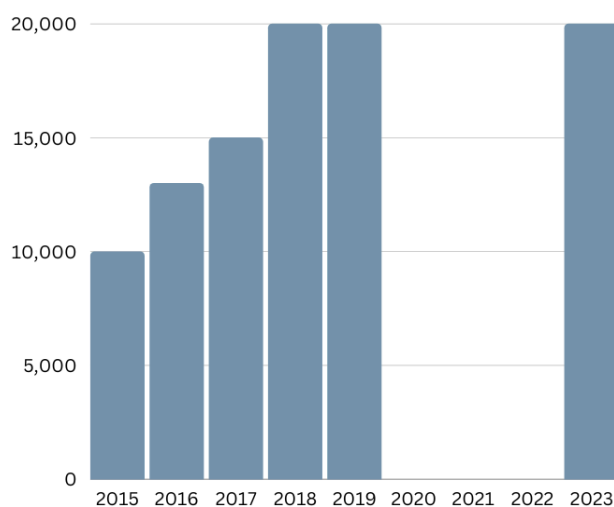
Dzīvo sapņu dārzs

Dzīvo sapņu dārzs ir mini zoodārzs Ādažu pilsētā, kas darbojas sezonāli, parasti no maija līdz septembrim, un to apmeklē ap 10 000 viesu. Teritorijas apmeklējums ir par ziedojumiem, kas tiek izlietoti zoodārza iemītnieku uzturēšanai.

Pasākumu apmeklētāju datu analīze

Ādažu novadā notiek dažādi publiskie pasākumi visu gadu. Divi lielākie tradicionālie pasākumi ir Gaujas svētki Ādažos un Nēgu svētki Carnikavā. Gaujas svētki ir novada zīmolphasākums, ko rīko no 2011. gada, un 2023. gadā tie pulcēja ap 20 tūkstošus apmeklētāju.

Gaujas svētki Ādažos apmeklētāju skaits 2015- 2023

11. attēls. "Gaujas svētku apmeklētāju skaits 2015 - 2023"

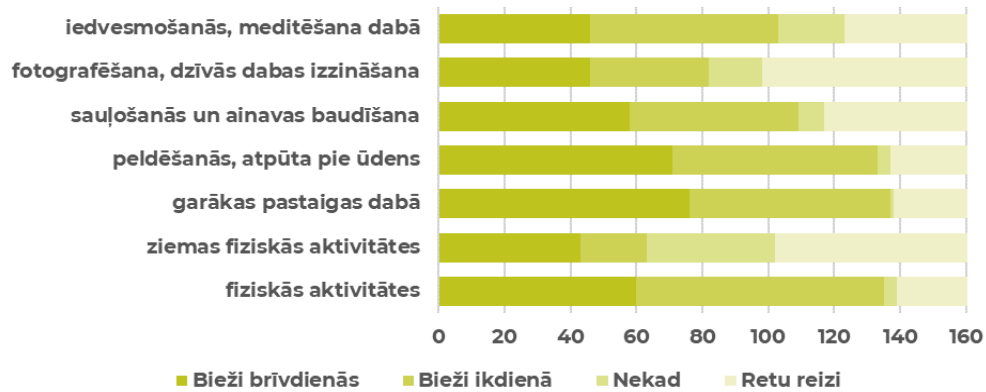
Carnikavas Nēģu svētki arī ir novada zīmolphasākums, kas norisinās augusta beigās. Kopumā tie ik gadu pulcē līdz pat 11 000 apmeklētāju.

Ādažu novadā aktīvi darbojas kultūras joma un biedrības, kas rīko tematiskos pasākumus, kas piesaista vairākus tūkstošus apmeklētāju gadā.

Pieprasījums pēc aktīvas atpūtas āra vidē

Aptaujas dati skaidri norāda, ka Ādažu novada iedzīvotāji ir aktīvi, un novadā pieejamie dabas resursi ir ļoti nozīmīgi iedzīvotāju rekreācijai. Pavadot brīvo laiku dabā, iedzīvotāji visvairāk sēņo, ogo, vāc augus un dabas materiālu u.tml. Visretāk novadnieki dodas medībās un makšķerēt. Rezultāti piešķir lielu nozīmi meža teritorijām un tajās atrodamiem dabiskiem resursiem (skatīt 12. attēlu).

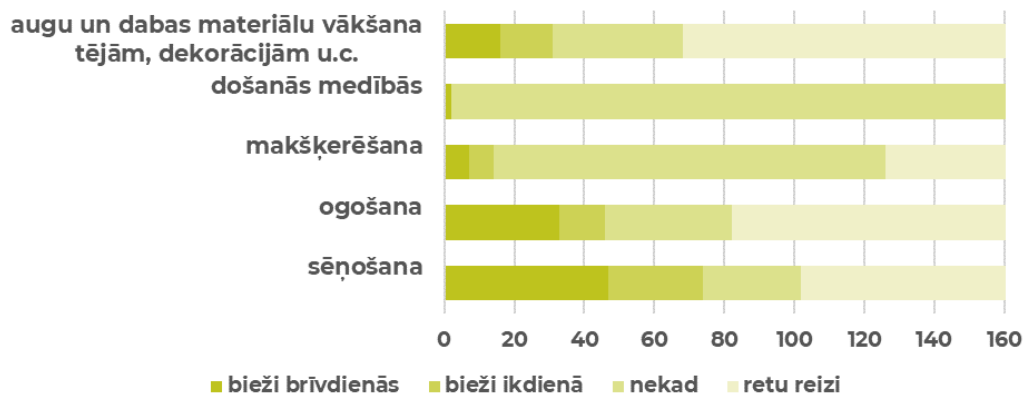
RESPONDENTU BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJU IZMANTOŠANA ĀRA VIDĒ

12. attēls. "Respondentu brīvā laika pavadīšanas iespēju izmantošanas biežums savvaļas dabā atbilstošajā sezonā" (aptaujas "Brīvā laiks un atpūta āra vidē Ādažu novadā" rezultāti)

Visbiežāk Ādažu novada iedzīvotāji brīvo laiku pavada, atpūšoties pie ūdens, dodoties garākās pastaigās un veicot fiziskas aktivitātes (skatīt 13. attēlu). Tas skaidri norāda uz āra vides lomu aktīva dzīvesveida veidošanā.

RESPONDENTU BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJU IZMANTOŠANAS BIEŽUMS SAVVAĻAS DABĀ ATBILSTOŠAJĀ SEZONĀ

13. attēls. "Respondentu brīvā laika pavadīšanas iespēju izmantošana āra vidē" (aptaujas "Brīvā laiks un atpūta āra vidē Ādažu novadā" rezultāti)

1.2.2. Tūrisma un atpūtas pakalpojumu piedāvājuma analīze

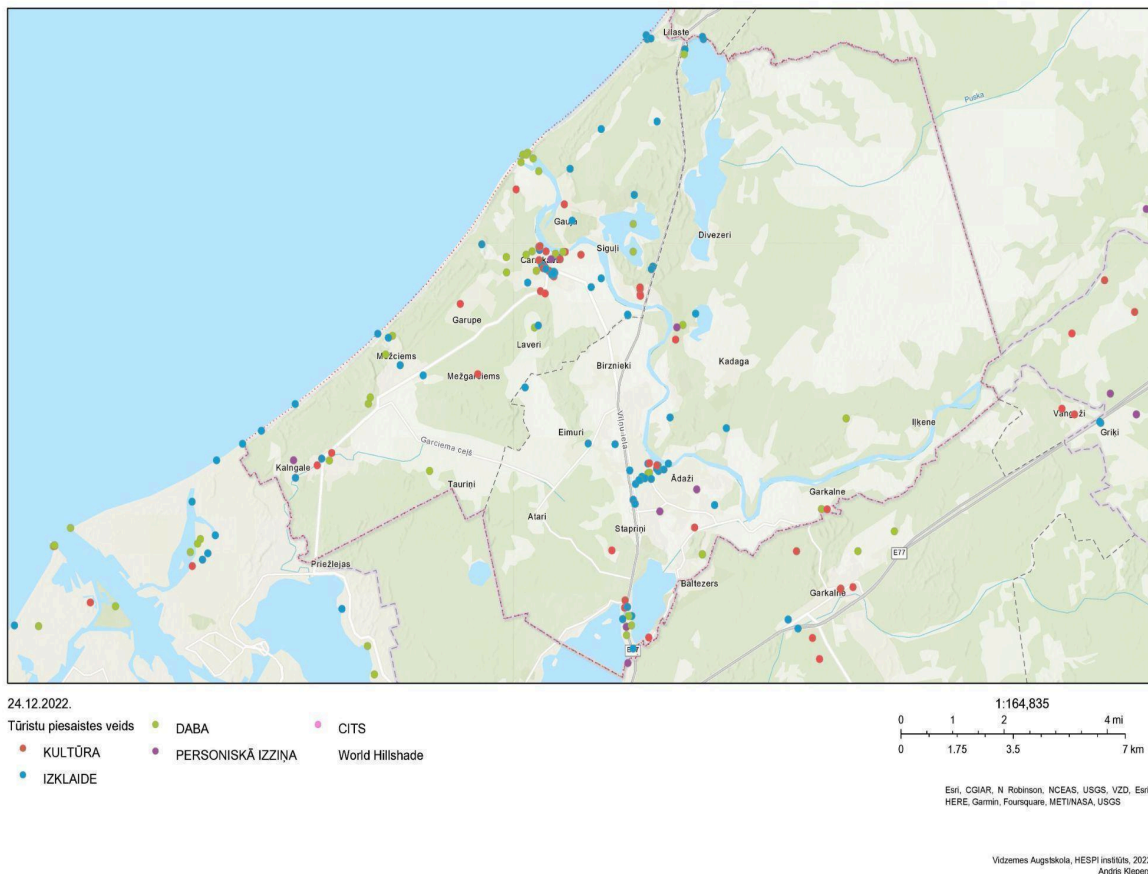
Ādažu novadā ir dažādas tūristu piesaistes, kurām ir tendence koncentrēties ap noteiktām vietām (sk. 14. attēlu). Vienlaikus izceļas trīs grupas – dabas, kultūras un izklaides piesaistes.

Dabas piesaistes koncentrācija vērojama dabas parkā "Piejūra" un ap Baltezeru. Baltezera apmeklētību veicina velomaršrutu koncentrācija un ūdenstūrisma iespējas Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā. Savukārt izklaides

piesaistes (arī ēdināšanas vietas) vairāk koncentrējas Carnikavā un Ādažos, kā arī gar A1. Izklaides piesaistes atrodamas arī gar Rīgas līča krastu saistībā ar peldēšanās vietām.

Kultūras piesaistes vairāk koncentrējas Carnikavā, un tas skaidrojams ar Carnikavas muižas mantojumu un nēgu ķeršanas un gatavošanas tradīcijām. Secināms, ka plašāk pieejamas ir dažādas izklaides iespējas, kur ir daudz uzņēmēju, lielāks vietējais patēriņš.

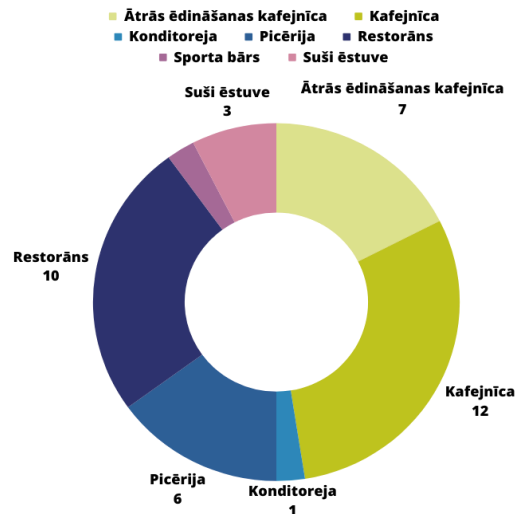
Tūristu piesaistes Ādažu novadā

14. attēls. "Tūristu piesaistes Ādažu novadā"

Ādažu novadā ir 40 ēdināšanas vietu (skatīt 15. attēlu). Vairums no tām ir kafejnīcas. Aptuveni 37% no šīm kafejnīcām ir ātrās ēdināšanas iestādes, izvietojušās novada apdzīvotākajās vietās un tirdzniecības centros.

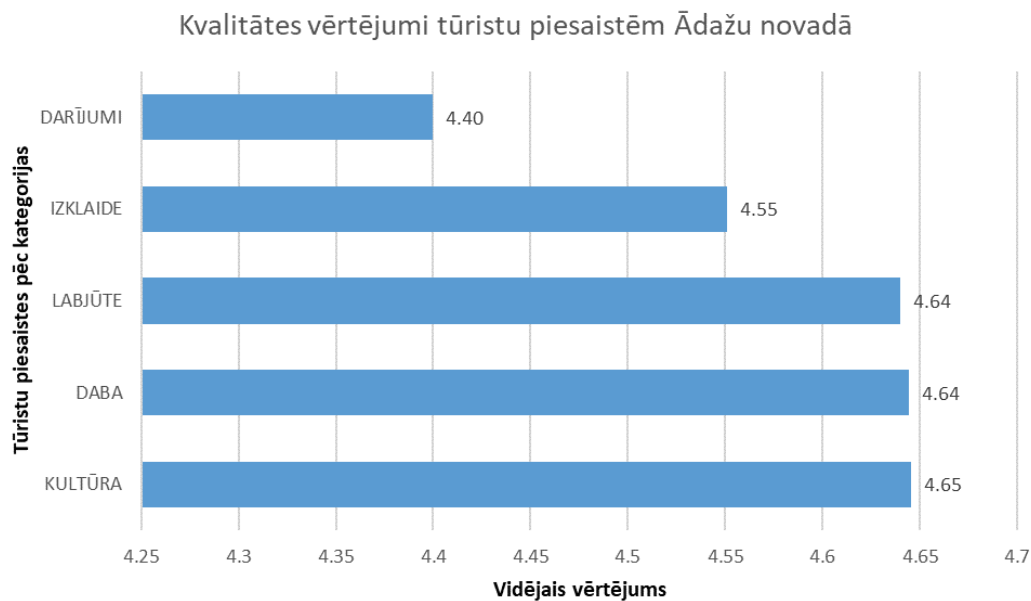

15. attēls. "Ēdināšanas vietu skaits pēc veida"

Tūristu piesaistu kvalitātes izvērtēšanā izmantoti *Google Maps* vērtējumu dati. Visaugstāk novērtētas kultūras, dabas un personiskās izziņas tūristu piesaistes (skatīt 16. attēlu). Kultūras piesaistēs augstākos vērtējumus saņem amatnieki un mākslinieki, kā arī dārzkopības un atsevišķi kultūrvēsturiski objekti. Dabas piesaistēs augstākais novērtējums ir Gaujas grīvai, Carnikavas promenādei un arī Zvaniņu ceļam - pastaigu takai gar Gauju.

Savukārt izklaides piesaistēs augstākos novērtējumus saņem ēdināšanas un viesmīlības uzņēmumi Ādažos un Kadagā. Augstu novērtējumu saņem arī Dzīvo sapņu dārzs Ādažos. Turpat tuvumā atrodas arī augsti vērtēti ēdināšanas uzņēmumi, tādējādi radot potenciālu ģimeņu mērķauditorijai. Papildus šajā kategorijā arī atpūtas iespējas pie jūras ieņem ļoti augstus novērtējumus.

Vienlaikus kopvērtējumā zemāk novērtēti darījumu piesaistes pakalpojumi un izklaides piesaistes objekti. Jāatzīmē, ka zemākos vērtējumus ieguvuši vairāki privātie uzņēmumi: pasākumu telpu izīrētāji un ēdināšanas vietas. Personiskās izziņas un labjūtes jeb spa pakalpojumu tūristu piesaistēs augstu vērtējumu saņem pirts pakalpojumi.

16. attēls. "Kvalitātes vērtējums tūristu piesaistēm Ādažu novadā, izmantojot 2023. gada *Google Maps* datus."

Ādažu novadā vairākums tūrisma pakalpojumu sniegšanā iesaistīto uzņēmēju ir tendēti uz vietējiem un Latvijas iedzīvotājiem, kā arī kaimiņvalstu tūristiem.

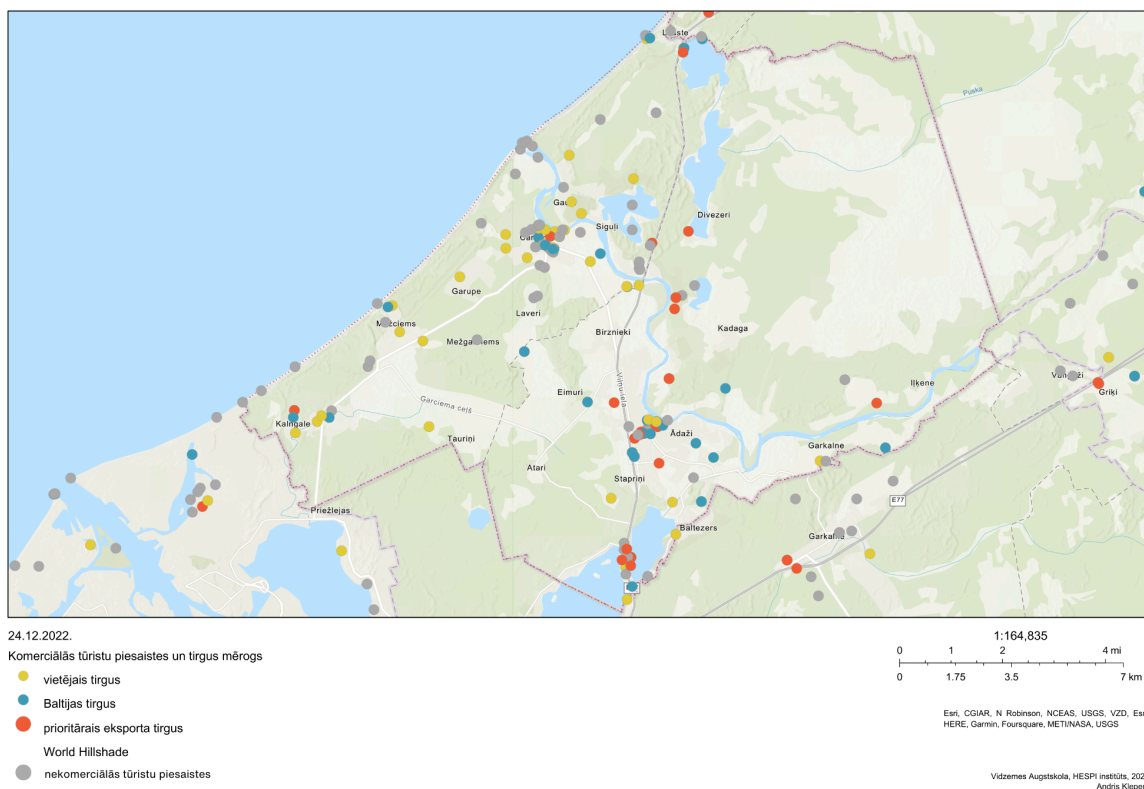
Savukārt vairums ārvalstu tirgos konkurētspējīgo uzņēmumu koncentrējas gar A1, Gaujas upi vai netālu no tās, kas apliecina šo ceļu lielo nozīmi tūristu piesaistē (skatīt 17. attēlu). Šie uzņēmumi, lielākoties, ir izklaides piesaistes, kas piedāvā ēdināšanas, izmitināšanas un aktīvās atpūtas uz ūdens pakalpojumus.

Baltijas tirgum piemērotie uzņēmēji koncentrējas ciemos – visvairāk, novada nozīmes centros un piekrastē. Šajā kategorijā vairums uzņēmumi ir kafējnīcas un restorāni.

Savukārt uz vietējo tirgu strādājošo uzņēmēju izvietojums Ādažu pagastā ir Baltezerā un Ādažos, bet Carnikavas pagastā tie atrodas salīdzinoši vienmērīgā attālumā viens no otra, taču var novērot uzņēmēju pieaugumu tuvāk piekrastei, kas norāda uz piekrastes lomu pieprasījuma veicināšanā.

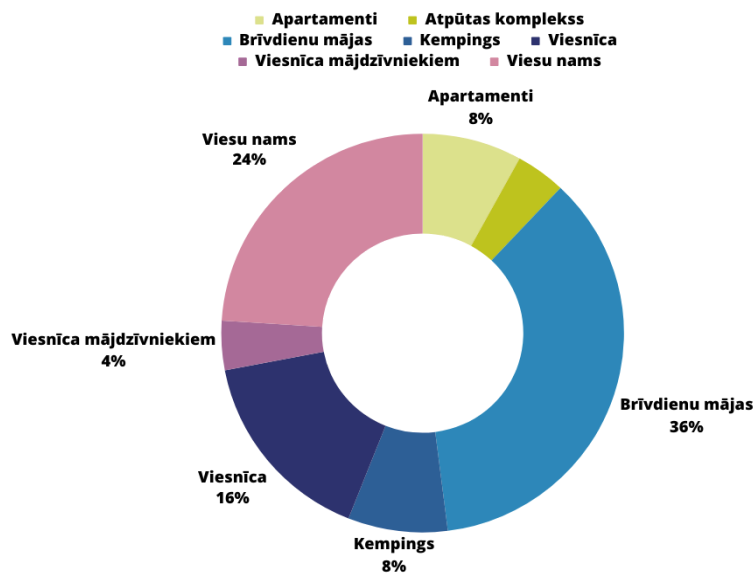
Dalījums tirgus mērogos veidots, balstoties informācijas pieejamību un aktualitāti svešvalodās uzņēmumu tīmekļvietnēs.

Tūrisma uzņēmējdarbība Ādažu novadā

17. attēls. "Komerčiālās tūristu piesaistes un sadalījums pēc tirgus mērogiem"

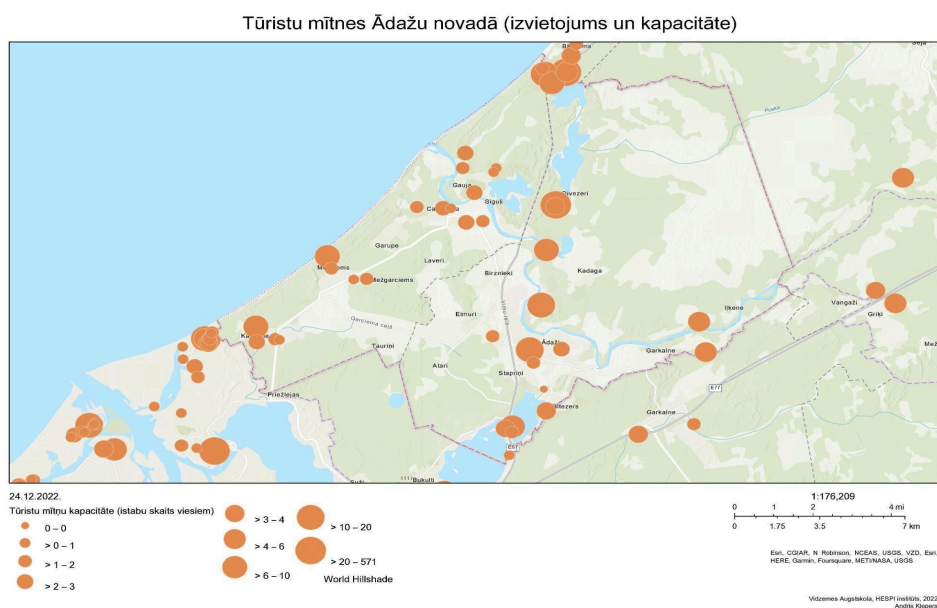
Vairums Ādažu novada tūrisma mītņu ir brīvdienu mājas un viesu nami, kas ir mazas ietilpības un piedāvā augsta komforta līmeņa naktsmītnes (skatīt 18. attēlu). Tās sastāda 60% no kopējo naktsmītņu skaita. Mazāk ir ekonomiskās klases naktsmītnes - apartamentu, atpūtas kompleksu un kempingu (kopā - 20%). Jāatzīmē, ka novadā darbojas arī viena viesnīca mājdzīvniekiem.

18. attēls. Tūrisma mītņu sadalījums pēc veida.

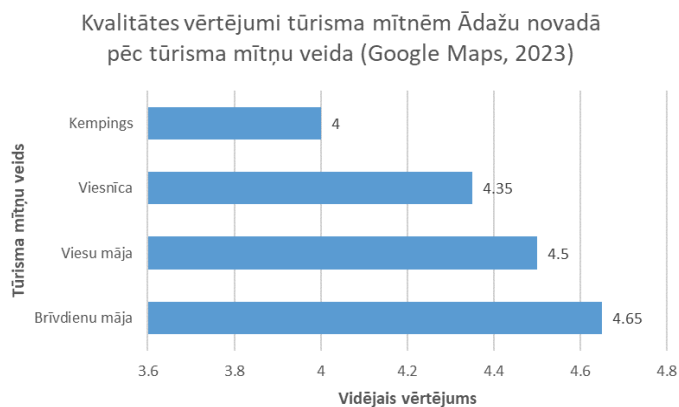
Kopumā 2022. gada beigās Ādažu novada tūrisma mītnēs bija pieejamas 381 gultasvietas pēc CSP datiem, bet faktiskais skaits ir teju divas reizes lielāks (un turpinājis attīstīties – palielināties, salīdzinot gan ar 2015., gan 2019. gadu, kad attiecīgi bija 536 un 253 gultas vietas). Ietilpīgākās tūrisma mītnes ir viesnīcas, atpūtas bāzes un kempingi (virs 25 gultasvietām).

Tūrisma mītnes novadā izvietojas, lielākoties gar piekrasti, Gauju un A1 (skatīt 19. attēlu). Ietilpīgākās naktsmītnes koncentrējas gar A1 un noteiktās vietās, kur relatīvi viegla piekļuve Rīgas līcim.

19. attēls. Tūrisma mītnu izvietojums Ādažu novadā un to kapacitāte.

Kvalitātes vērtējums par naktsmītnēm novadā norāda uz to, ka visaugstāk novērtētas ir brīvdienu mājas. Tīmekļvietnē “Google Maps” visaugstāk novadā vērtētas ir brīvdienu mājas, bet novadā esošie kempingi novērtēti viszemāk (skatīt 20. attēlu).

20. attēls. “Kvalitātes novērtējums Ādažu novada tūrisma mītnēm, izmantojot Google Maps datus.”

Ādažu novadā jau pastāv noteikta infrastruktūra tūrisma nozares darbības nodrošināšanai. Tūrisma infrastruktūras izvietojums un tās ietilpība ir apskatāma 21. attēlā. Vairums nozīmīgāko autoceļu Ādažu novadā ir ar asfalta segumu relatīvi labā stāvoklī. Taču atsevišķi piekļuves ceļi nozīmīgiem un populāriem objektiem ir sliktā stāvoklī. Tāda ir Skautu iela un ceļš “Zibeņi-Briljanti”, kā arī atsevišķi Iļķenes ceļa posmi.

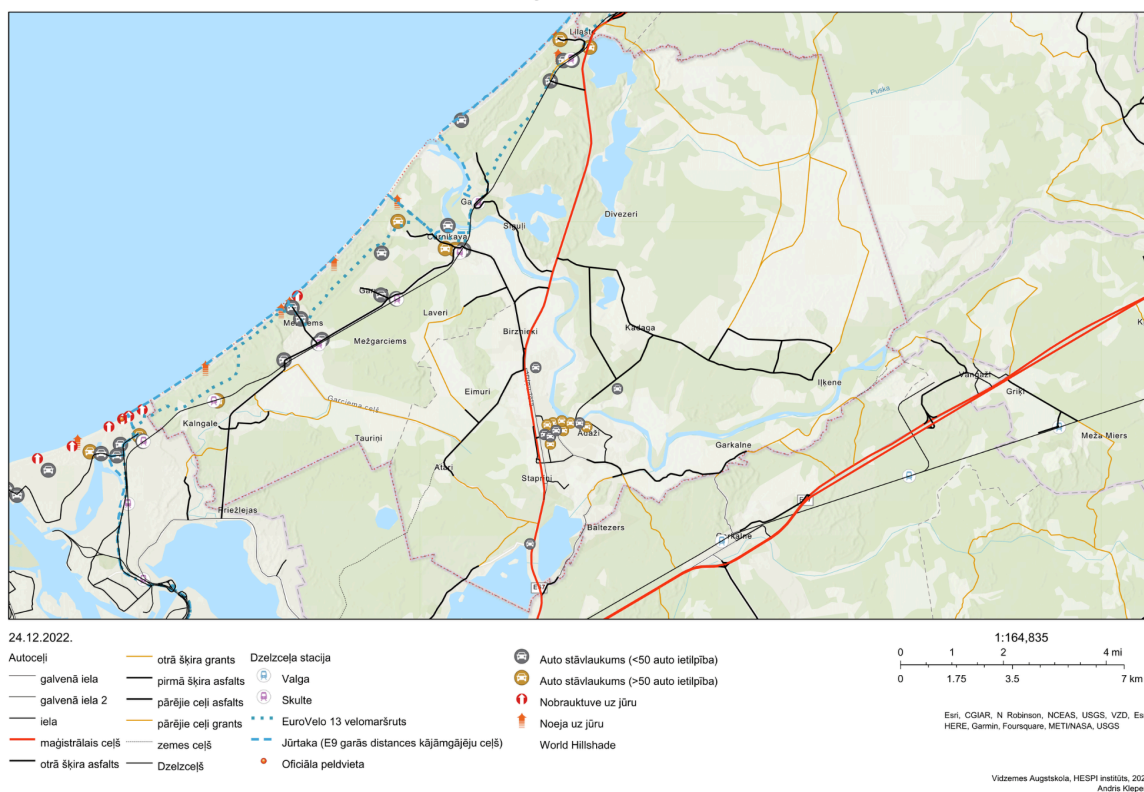
Autostāvlaukumi Ādažu novadā ir izvietoti nevienmērīgi. Vairums publisko autostāvlaukumu atrodas Carnikavas pagastā. Tie ir izvietoti samērā vienmērīgi gar visu piekrasti - pārsvarā piekrastes ciemos. Lielākas ietilpības stāvlaukumi atrodami Kalngalē (pie dzelzceļa pieturas), Garciemā, Carnikavā un Lilastē. Lielas ietilpības publiskie stāvlaukumi atrodami Ādažu pilsētas centrā. Jūras krastam tuvākie stāvlaukumi atrodami Garciemā, Carnikavā, Gaujā un Lilastē, no kuriem lielākais un kvalitatīvākais ir Ziemeļu ielas galā, Lilastē. Kopsavilkumā lielākā kapacitāte autostāvvietu ziņā ir Ādažos, Carnikavā un Lilastē, vidēja kapacitāte ir Garciemam un Kalngalei, zema kapacitāte - Baltezers, Garupe un Gauja.

Katrā piejūras ciemā ir ierīkotas noejas uz Rīgas līča piekrasti. Tāpat ir ierīkotas vismaz septiņas nobrauktuves Garciemā, Carnikavā un Lilastē, kuras var izmantot transportlīdzekļi. Labākā un kapacitātes ziņā ietilpīgākā noēja Ādažu novadā ir Carnikavas promenāde, tā kā tā ir plata, bruģēta un labiekārtota ar atpūtas vietām, skatu platformām un velosipēdu novietnēm. Kapacitātes ziņā liela ietilpība ir Lilastes pludmalei relatīvi mazā apdzīvojuma, viesnīcu un stāvlaukuma tuvuma dēļ. Mazāk ietilpīgas ir Gaujas un Garupes ciemu noejas. Savukārt

atsevišķas Garcieņa un Carnikavas noejas negatīvi ietekmē krasta erozija. Apmeklētāju pieplūduma maksimumos vasaras sezonā iezīmējas kapacitātes pārsniegšanas pazīmes, tostarp palielināts sadzīves atkritumu piesārņojums un novietoto automašīnu skaits ārpus stāvlaukumiem pie noejām uz jūru.

Ādažu novadu šķērso vairāki starptautiski, reģionālas un vietējas nozīmes tūrisma maršruti. Nozīmīgākie starptautiskie tūrisma maršruti ir EiroVelo 13, EiroVelo 10, Jūrtaka, Mežtaka un Sv. Jēkaba ceļa atzars. No tiem vislabāk marķētā ir Mežtaka. Periodiski marķējums ir redzams Jūrtakas un EiroVelo 13 maršrutā. Savukārt EiroVelo 10 maršruts nav marķēts. EiroVelo 13 maršruts ved pa dažādiem segumiem, līdz ar to atsevišķi posmi var būt grūti izbraucami. Īpaša problēmvieta gan EiroVelo 13, gan EiroVelo 10 ir Lilastes upes šķērsošana, kas liek velotūristiem nokļūt uz un lietot A1, kas nav droši atbilstošas infrastruktūras trūkuma dēļ. Ādažu pagastā, savukārt, ir izveidoti vairāki vietējas nozīmes velomaršruti, kas ir marķēti dabā ar atbilstošām ceļazīmēm. Ādažu novadu šķērso arī reģionālas nozīmes velomaršruts Nr. 10, kas savieno Carnikavu ar Raganu Siguldas novadā. Tas ir marķēts tikai Ādažu pagastā. Vienlaikus daļa Ādažu pagastā esošo velomaršrutu pieguļ ĀMP robežai, līdz ar to brīžiem var būt nepieejami tur notiekošo militāro mācību dēļ. Kritiski vērtējams, ka joprojām nav izbūvēts stabils veloceļš, kas Ādažus savienotu ar Carnikavu un jūru.

Tūrisma un rekreācijas infrastruktūra Ādažu novadā

21. attēls. "Tūrisma infrastruktūra Ādažu novadā"

Publisko un ūdensteču un ūdenstilpju krastos ir ierīkotas vismaz 25 atpūtas vietas, 15 peldēšanās vietas un 21 laivošanas un kuģošanas infrastruktūras elementi (skatīt 1. tabulu).

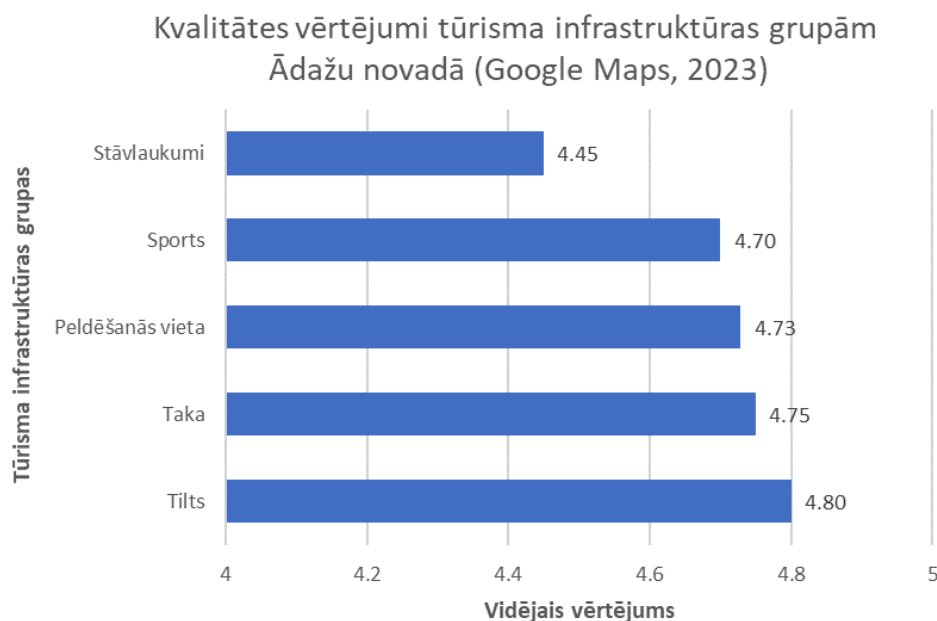
1. tabula. "Ūdenstūrisma infrastruktūras elementi Ādažu novada publiskajās ūdenstilpēs un Rīgas līča piekrastē"

	Peldlīdzekļu piestātne	Laivu nolaišanas vieta, pašvaldība	Laivu nolaišanas vieta, privāts	Labiekārto atpūtas vieta	Atpūtas vieta	Peldēšanas vieta
Lielais Baltezers		1			1	1
Mazais Baltezers					2	2
Gauja	2	3	2	2	3	11
Vecgauja	2					
Dzirnupe		1				
Dzirnezers		1	1	3		2
Dūņezers					1	1
Kadagas ezers					4	4
Vējupe					2	2
Rīgas līča piekraste				7		
KOPĀ	4	6	3	12	13	23

No vērtētajiem 60 publiskās infrastruktūras elementiem, kas nodrošina sabiedrības piekļuvi jūrai Carnikavas novadā 2019. gadā, 18 konstatēta nepietiekama kapacitāte. Viena trešā daļa ir ar neapmierinošu kvalitātes stāvokli, bet vēl 15 objektiem stāvoklis vērtēts kā apmierinošs, kam vajadzīgi uzlabojumi. Piekrastes publiskās infrastruktūras stāvokļa kopējais vērtējums pēc apsekojumiem 2019. gada sezonā tika novērtēts kā "apmierinošs, taču vajadzīgi uzlabojumi" (2,2 punkti skalā no viena līdz trīs), kas ar bija sliktākais publiskās infrastruktūras stāvoklis Vidzemes piekrastē. Tomēr kopš tā brīža īstenoti vairāki jauni publiskās infrastruktūras projekti, uzlabota un papildināta esošā infrastruktūra, bet augusi arī apmeklētība, uzturot šo kā aktuālu jautājumu. 2023. gadā tūrisma infrastruktūras kvalitāte vērtēta relatīvi augstu (skatīt 22. attēlu). Augstākos novērtējumus saņēma gājēju un velosipēdistu tilti, kas saistāms, iespējams, ar tā piedāvātajiem skatiem (ainavām) un samēro nelielo vecumu jeb

“svaigumu”. Savukārt zemākos kvalitātes novērtējumus saņēma stāvlaukumi, kas, iespējams, saistāms ar ietilpības, labiekārtojuma vai nomaksas iespēju trūkumu.

22. attēls. “Kvalitātes novērtējums tūrisma infrastruktūrai Ādažu novadā, izmantojot *Google Maps* datus.”

Iesaistītās puses

Ādažu novada tūrisma un rekreācijas attīstībā iesaistītās puses iespējams identificēt, pielietojot sadarbības matricu. Tā veidota no pašvaldības TIC perspektīvas (nav iekļauts matricā), jo šī struktūrvienība ir TRAP autors un koordinators. Viens no TIC uzdevumiem ir veidot un nostiprināt ciešāku iesaisti un sadarbību ar tūrisma uzņēmumiem, vietējām kopienām, celt iesaistīto pušu interesi un ietekmi jomas attīstībā.

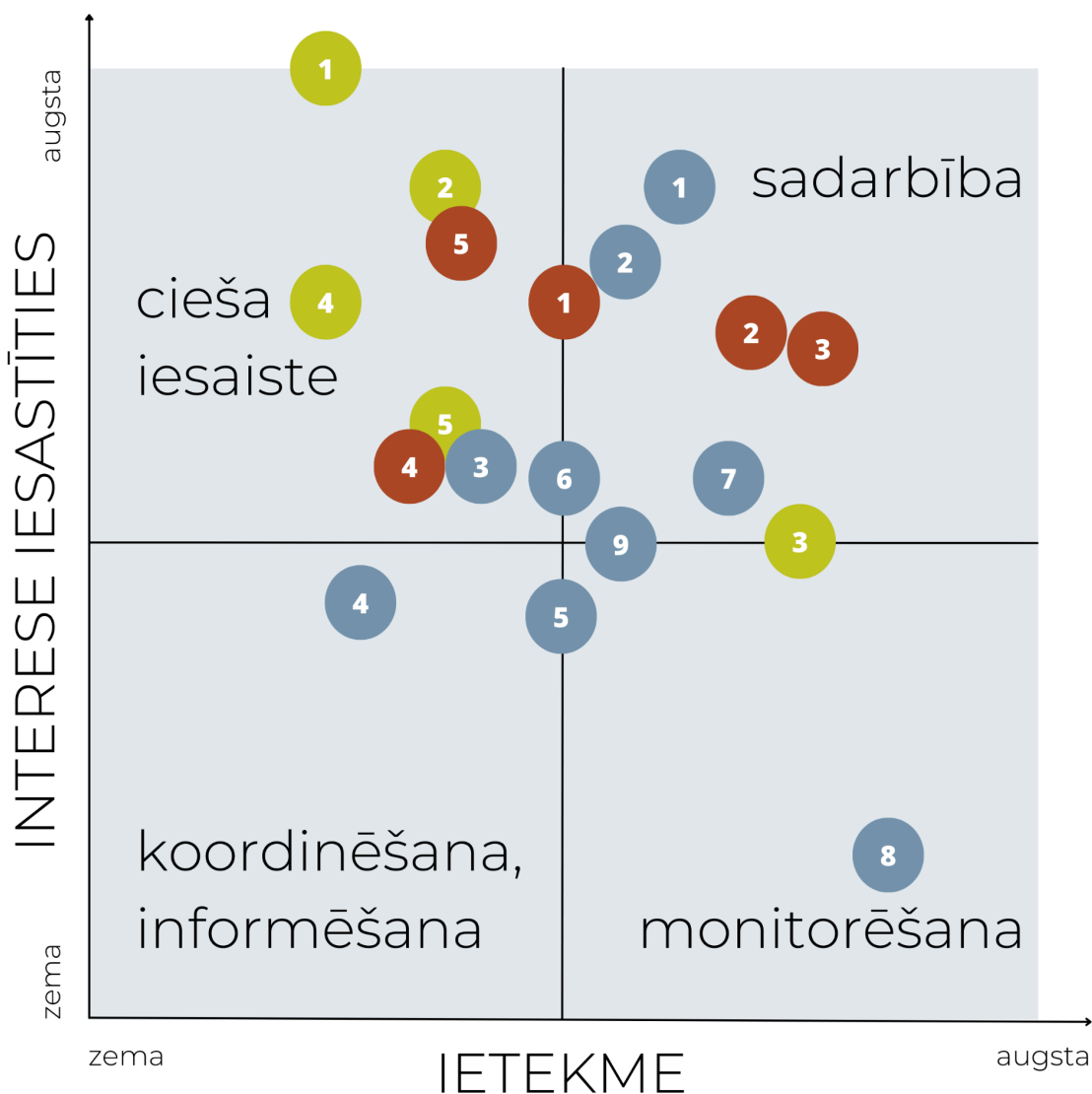
Iesaistītās puses Ādažu novada tūrisma attīstībā iespējams kategorizēt pēc to ieinteresētības pakāpes un pēc to ietekmes. Ieinteresētība un ietekme iesaistīties matricā vērtēta skalā no zemas līdz augstai. Iesaistītās puses ieinteresētība var būt gan iepriekšdefinēta, piemēram, līgumiski vai biedrības ietvaros, gan atkarīga no iesaistītās puses pārstāvju iniciatīvas. Iesaistītās puses ietekme ir relatīva tās darbības virzienam, tās ietekme var būt resursu piederība, piemēram, finansējums, informācija, lēmums, kontakti, lobēšana, u.tml.

Katrai no iesaistītajām pusēm ir savs svarīgums un ietekmes hierarhija. Ādažu novada pašvaldībai ir būtiski veicināt pieeju, kas atbalsta vietējās iniciatīvas un iesaista citas puses konsultācijās un lēmumu pieņemšanā. TRAP ietvaros iepazīta vietējā situācija, iesaistīto pušu viedoklis, no kā iespējams secināt, ka ir

nepieciešams sniegt iespējas un veicināt sadarbības ar iesaistītajām pusēm, lai veicinātu pārdomātu galamērķa pārvaldību Ādažu novadā.

Līdzšinējais sadarbības modelis nav bijis veiksmīgs, ko arī pauž uzņēmēju un iedzīvotāju viedoklis no aptaujām un klātienes tikšanās reizēm. Tūrisma uzņēmēji pauž vienotu viedokli, ka ĀNP neatbalsta tūrismu tādos veidos, kas veicinātu tūrisma pakalpojumu lielāku pieprasījumu. Tāpat arī uzņēmēji nejūtas iesaistīti Ādažu novada tūrisma pārvaldībā (attīstībai svarīgu lēmumu pieņemšanā, konsultēšanā, prioritāšu apspriešanā, u.tml.). Taču uzņēmēji izsakās pozitīvi par nākotnes iespējām iesaistīties un ir gatavi sadarboties ar citiem tūrisma pakalpojumu sniedzējiem tuvākajos gados. Jāveicina vietējo uzņēmēju un kopienas savstarpēja komunikācija, iedzīvotāju iesaiste un paaugstināta izpratne par tūrisma ietekmi. Tāpat arī nepieciešams veicināt vietējo iedzīvotāju nodarbinātību tūrismā, attīstīt dialogu ar vietējām kopienām jautājumu risināšanai, kur tūrisma un atpūtas pakalpojumu norise ir pretrunā ar vietējo interesēm. Nepieciešams definēt skaidrus noteikumus par gaidām no uzņēmumiem un to iesaisti Ādažu novada mērķu sasniegšanā.

Galamērķu pārvaldībā nepieciešams iesaistīt un vairāk sadarboties ar vietējiem tūrisma uzņēmumiem, bet arī stiprināt sadarbību ar kaimiņu pašvaldībām, tūrisma biedrībām un vietējām rīcības grupām, veidojot vienotu zīmoltēmu piedāvājumu, organizējot kopīgus projektus un piesaistot finansējumu. Sadarbības projektu veidošana ar augstākās izglītības iestādēm un to studentiem var nostiprināt spēcīgu pētniecības un izziņas kultūru, kā arī veicināt vietējiem skolēniem novada iepazīšanu, u.c.

23. attēls. "Iesaistīto pušu ietekmes un ieinteresētības izvērtējuma matrica"

UZŅĒMĒJDARBĪBAS SEKTORS (dzeltenzaļš)

1. uz vietējo tirgu orientēti izklaides un viesmīlības uzņēmumi
2. uz nacionālo vai kaimiņvalstu tirgu orientēti tūrisma uzņēmumi
3. uz eksportu un attīstību orientēti tūrisma uzņēmumi
4. ar tūrismu saistīto jomu uzņēmēji (amatnieki, mājražotāji u.tml.)
5. citu nozaru uzņēmumi ar atbalsta funkciju tūrisma attīstībai

NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU (NVO) SEKTORS (sarkans)

1. Pierīgas tūrisma asociācija
2. Vidzemes tūrisma asociācija
3. Vietējās kopienas
4. Vietējā rīcības grupa "Jūras zeme"

VALSTS UN PAŠVALDĪBU SEKTORS (zils)

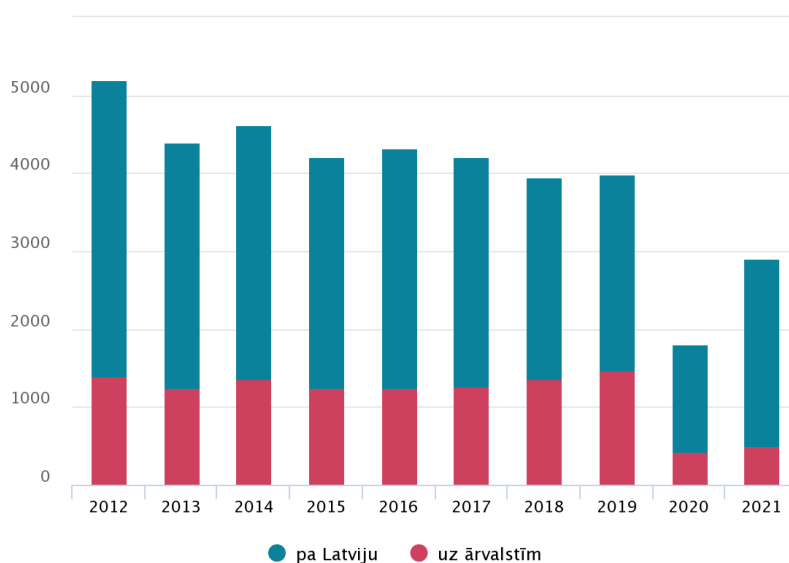
1. LIAA
2. Dabas aizsardzības pārvalde
3. Kaimiņu novadu pašvaldības
4. Nozaru ministrijas (Ekonomikas, Kultūras, Zemkopības ministrijas u.c.)
5. NBS
6. Augstākās izglītības iestādes un pētniecības organizācijas
7. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
8. AS "Latvijas valsts meži"
9. SIA "Rīgas meži"
10. Rīgas plānošanas reģions

1.3. Tūrisma un atpūtas attīstības tendences

2022. gads pēc Covid-19 aizsākās cerīgi, jo pēc smagās situācijas tūrisma nozare sāka atgūties, taču drīz pēc tam sākās Krievijas Federācijas izraisītā karadarbība Ukrainā, kas radīja nākamo satricinājumu. Sankcijas izslēdza no tirgus Krievijas un Baltkrievijas tūristus, kuru proporcija kopējo ārvalstu tūristu ceļojumos bija pietiekami liela. Daļa tālāku valstu tūristu baidījās braukt uz Baltijas reģionu, jo tas atrodas robežojas ar Krievijas Federāciju. Tam papildu strauji kāpa degvielas cenas, kas ļoti ietekmēja arī aviācijas nozari. Balstoties uz 2023. gada pirmā ceturkšņa datiem, var secināt, ka tūrisma nozare tomēr atkal atgūstas no Covid-19 pandēmijas un kara radītajām sekām.

Mainījušies daži ceļotāju paradumi, taču skaidri iezīmējas tūristu skaita pieaugoša tendence. Latvijas tūristu mītnēs 2023. gada 1. ceturksnī apkalpoti par 40 % vairāk viesu nekā pērn 1. ceturksnī. Turklāt viesi tūristu mītnēs pavadījuši 690,3 tūkstošu nakšu, kas ir par 34,8 % vairāk nekā 2022. gada 1. ceturksnī (CSP 2023). Proporcionāli lielākā daļa no tiem Latvijas iedzīvotājiem, kas devušies vairākdienu ceļojumos 2021. gadā, izvēlējušies apceļot Latviju, nevis ārvalstis. Šāda tendence aizvien saglabājas. Pieaug vietējo ceļotāju skaits.

Latvijas iedzīvotāju vairākdienu braucieni (tūkstošos)

23. attēls. "Latvijas iedzīvotāju vairākdienu braucienų statistika"

1.4. Esošās situācijas rezumējums: SVID

Lai apkopotu Ādažu novada tūrisma attīstības problēmas un skaidri varētu saprast stiprās un vājās puses, kas var ietekmēt galamērķa attīstību, tika veidota SVID matrica (2. tabula). Tajā ietverts situācijas raksturojums, ņemot vērā teritorijas fizisku un virtuālu izpēti, iedzīvotāju un uzņēmēju aptauju un interviju rezultātus.

2. tabula. "SVID matrica esošās situācijas kopsavilkumam Ādažu novadā"

Stiprās puses	Vājās puses
Ģeogrāfiski izdevīga atrašanās vieta un piekļuve (tuvu Rīgai un Rīgas līcim, Gaujas upes ieteka (kā tūrisma maršrutu noslēdzošā daļa), <i>Via Baltica</i> , aktīva dzelzceļa satiksme u.c.).	Baltijas jūras piekrastē 19 km garumā nav izveidota neviena oficiāla (un neoficiāla) peldvieta. Ar pludmalēm saistītās apsaimniekošanas problēmas pieprasītākajās karstajās vasaras dienās.
19 km gara jūras krasta smilšu pludmale, jūras piekraste.	Nav izveidots kvalitatīva seguma veloceļš, kas savieno Ādažus ar Carnikavu un jūru.
Spēcīgi tradīciju svētki (zīmolpasākumi): Gaujas svētki, Nēģu svētki, Zvejnieksvētki.	Tūrisma un rekreācijas attīstībai atvēlēto resursu (finansējums, tehniskās iespējas, darbaspēks) trūkums.
Dabas parks "Piejūra" kā plaša un pieprasīta dabas vieta Pierīgā.	Neapmierinošs mikromobilitātes tīklojums, pastāvošu un novadu šķērsojošu drošu velo ceļu un gājēju ceļu/taku fragmentāra esamība, bīstami posmi starptautiskajos velo maršrutos ("uz papīra" un "marķēto" kilometru ir vairāk nekā to, ko var atzīt par kvalitatīviem, drošiem un izmantojamiem).
Carnikavas nēģu zīmols, nemateriālais kultūras mantojums.	Konfliktsituācijas starp vietējās kopienas interesēm un atpūtas/tūrisma pakalpojumu sniedzējiem.
Starptautiskie mikromobilitātes maršruti (garo pārgājienu takas "Jūrtaka", "Mežtaka", "Sv.Jēkaba ceļš"), divi starptautiskie <i>EuroVelo</i> maršruti (īpaši Gājēju un velosipēdistu tilts pār Gauju, kas ir būtisks infrastruktūras elements starptautiskajam <i>EuroVelo 13</i> , <i>Jūrtakas</i> , projekta "1836", u.c. maršrutiem).	Trūkst visaptveroša/funkcionāla galamērķa pārvaldība (neliela kapacitāte, mūsdienīgai galamērķu pārvaldes organizācijai neatbilstošas funkcijas un pienākumi, maz iesaistīti uzņēmēji, trūkst precīzu datu par ceļotāju/apmeklētāju skaitu, tūrisma ekonomisko ietekmi, u.c.).
Mērķtiecīga ilgtermiņa sadarbība ar VTA un PTA, Vidzemes piekrastes pašvaldībām tūrisma klastera iniciatīvas "Saviļņojošā Vidzeme" ietvaros	Nepietiekami attīstīta novada tūrisma tīmekļvietne (turisms.adazi.lv), nav tūrisma zīmola, mārketinga un komunikācijas plāna.
Aktīva vietējā kopiena, augsts pašpatēriņš.	Trūkst dialoga ar uzņēmējiem, vienotas platformas sadarbībai. Vietējie amatnieki,

	mazie ražotāji un mājražotāji nav integrēti tūrisma piedāvājumā.
Liels tūrismā iesaistīto uzņēmēju skaits, kuri gatavi ieguldīt investīcijas tūrisma projektos un to galamērķa pārvaldībā.	Darbinieku trūkums nozares uzņēmumos (zemas algas, sezonāls darbs), spēja sniegt pakalpojumus kvalitatīvi.
Plašas sabiedriskās ēdināšanas iespējas, pieaugošs kvalitatīvu viesmīlības (izmitināšanas) pakalpojumu skaits.	Trūkst jaunu un inovatīvu tūrisma produktu, mazs kultūras mantojuma objektu skaits. Mazinās lauku attīstībai atvēlētais finansējums tūrismam Pierīgā.
Plašas ūdens tūrisma attīstības iespējas jūrā, ezeros un upēs, dabas resursi aktīvajam tūrismam un rekreācijai (ezeri, upe).	Stihisku liela mēroga tūrisma attīstības "afēru" (necaurspīdīgu vai nepārdomātu projektu) pieredze (piemēram, Karlsona parks, publiskās nomas izsoles pludmales kafejnīcai Lilastē u.c.).
Iespējas	Draudi
Ieguldījumi nozīmīgos tūrisma un atpūtas infrastruktūras projektos, lai attīstītu mikro mobilitāti, tādējādi veicinot vietējo dzīves kvalitāti un tūrismu. Labāk segmentēt atpūtas iespējas, aktualizēt āra dzīves aktivitātēm vajadzīgo infrastruktūru pie blīvi apdzīvotajām vietām.	Strauji pieaugoša un nevadīta apmeklētāju plūsma, kas rada negatīvu ietekmi, noplicina dabas un ainavas resursus.
Efektīvāka piekrastes pārvaldība, labākas apmeklētāju plūsmu vadības organizēšana, vismaz vienas oficiālas peldvietas izveide, harmoniska piekrastes infrastruktūras un publisko pasākumu attīstīšana (ieklaujot operatīvu atkritumu apsaimniekošanu).	Ģeopolitiskās situācijas nestabilitāte pasaulē (Krievijas Federācijas īstenotais karš Ukrainā) – daļa ārvalstu tūristu baidās braukt uz Latviju, jo tā robežojas ar Krievijas Federāciju.
Pašvaldības lēmumu pieņemšana, tūrisma un rekreācijas plānu ieviešana, stratēģijas rīcību ieviešana viedai rīcībai, publisko tēriņu atdeves mērīšana gan vietējās ekonomikas, gan vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes izmaiņu novērošanai.	Klimata pārmaiņu ietekmē pieaug ekstrēmās meteoroloģiskās parādības, kas bojā infrastruktūru un paaugstina tās uzturēšanas izmaksas. Tūrisma sezonālās negatīvā ietekme. Nozares nespēja ātri pielāgoties klimata neitralitātei un ilgtspējīgam dzīvesveidam.
Jauna tūrisma pārvaldības modeļa veidošana. Pāreja no TIC uz galamērķa pārvaldības organizāciju ar mūsdienīgu funkcionalitāti. Informācijas sniegšanas funkcijas daļēja nodošana uzņēmējiem, lielāka uzņēmēju iesaistīšana galamērķa pārvaldībā.	Dabas resursu noplicināšana, ūdens kvalitātes krišanās, sadzīves atkritumu apjoma palielināšanās un to operatīvas apsaimniekošanas nespēja u.c.

Plašāka viedā tūrisma pārvaldības risinājumu ieviešana (apmeklētāju plūsmas uzraudzība, uzstādot apmeklētāju skaitītājus). Digitalizācijas veicināšana.	Kultūras tradīciju un dzīvesstila pēctecības izzušana (senās nēģu zvejas tradīcijas u.c.).
Uzņēmēju sadarbības veicināšana jaunu un inovatīvu tūrisma produktu veidošanā.	Dzīves dārdzība (piem., pārtikas produktiem un elektroenerģijai) samazina tūrisma un rekreācijas uzņēmējdarbības rentabilitāti.
Kvalitatīvas tūrisma un rekreācijas pakalpojumu daudzveidības un pieejamības sekmēšana, internacionalizācijas atbalstīšana un virzīšana uz eksporta tirgiem.	Tūrisma infrastruktūras demolēšana un vandālisms.
Reģionālās veloinfrastruktūras projekta "Rīga – Carnikava" ieviešana. Lielākas citu pušu ieinteresētības sekmēšana Ādažu novada tūrisma jomai nozīmīgu iniciatīvu īstenošanai.	Digitālā plaša tūrisma jomas attīstībā, inovāciju trūkums, uzņēmēju izolētība, nespēja iekļauties plašākos aktīvos tīklojumos.
Novada tūrisma zīmola un identitātes izveide, efektīvāka mārketinga komunikācijas plāna īstenošana, regulāra rīcību atdeves mērīšana.	Korupcijas draudi vietējā līmenī, sarežģītas birokrātiskas barjeras.

SVID matricā skaidri iezīmējas nākotnes stratēģiskās attīstības virzieni un turpmākās iespējas. Ādažu novada potenciāls tūrisma attīstībai, efektīvi izmantojot cilvēkresursus, dabas, ainavas un kultūras resursus, var būt augsts, un galamērķim ir daudz stipro pušu, kas ir priekšnoteikums, lai panāktu ilgtspējīgu izaugsmi. Lai veicinātu kvalitatīvu, ētisku, pievilcīgu un ārvalstu tirgos pieprasītu tūrisma pakalpojumu rašanos un lai optimizētu ieguvumu, nozīmīgi ir novērtēt pieaugošo vajadzību pēc kvalitatīvas atpūtas āra vidē ikdienā. Ne vienmēr tā ir izbūvējama infrastruktūra – arī dabisku vietu uzturēšana, ieguldījumi ainavas kvalitātē, dabas un kultūras mantojuma vērtību celšana ilgtermiņā ir nozīmīgas jomas vietējām kopienām. Rezumējot Ādažu novada esošo situāciju attiecībā uz pašvaldības iesaisti un pārvaldību, konkurētspējas paaugstināšanai, pilnvērtīgai galamērķa attīstībai un labai rekreācijas iespēju koordinēšanai, ir vajadzīgi lielāki resursi, arī efektīvāka pārvaldes forma. Tā, lai iegūtu iespējami lielu ekonomisko pienesumu, nepieciešams mijiedarboties ar vietējo sabiedrību un kopienām, izmantojot tūrismu kā instrumentu vietas tēla veidošanai un radot vidi, kas ir funkcionāla un nozīmīga vietējiem, kā arī saistoša viesiem. Aktuāli ir jautājumi, kas saistīti ar tūrisma plūsmas vadību, lai koordinētu esošās plūsmas un iespējami mazinātu negatīvo ietekmi uz vidi vietās, kur tas ir nozīmīgi, piemēram, dabas parka "Piejūra" teritorijā. Jāveicina koordinētu un kvalitatīvu dialogu ar tūrisma iesaistītajām pusēm, tajā skaitā vietējiem uzņēmējiem, lai kopīgi sasniegtu vēlamu rezultātu. Detalizētāk izklāstīti mērķi un uzdevumi ir 2. un 3. sadaļā.

2. TŪRISMA UN ATPŪTAS STRATĒĢISKĀS ATTĪSTĪBAS RISINĀJUMI ĀDAŽŪ NOVADĀ

2.1. Nākotnes attīstības redzējumu un pozicionējuma veidošana

Ādažu novads ir potenciāls tūrisma galamērķis, kas var būt papildinošs Rīgas viesiem, vai tiem, kas interesējas par Baltijas jūras piekrasti.

Tūrisma un rekreācijas attīstības plāna **misija** ir veidot pievilcīgu vidi, kā arī stiprināt sadarbību starp iesaistītajām pusēm, lai veidotu kvalitatīvu, daudzveidīgu un konkurētspējīgu tūrisma un rekreācijas piedāvājumu visās sezonās.

Jāpārvar nespēja veidot stabilu tūrisma un rekreācijas ilgtspējīgai attīstībai vajadzīgo prioritāšu īstenošanu. Vajadzīga harmoniska telpiskās attīstības plānošana un pakalpojuma dizaina domāšana, lai izprastu vietējo iedzīvotāju un novada viesu vajadzības un ieviestu tām atbilstošus risinājumus visos posmos. Novadam pamazām stiprināsies vienotāka identitāte, izveidosies arī konkrētāks un vienotāks tēls par sabiedrības uztveri un asociācijām ar Ādažu novadu kā brīvdienu iespēju vietu. Nostiprināsies uzņēmēju tīklojums stratēģiskas sadarbības attīstīšanai, lai veicinātu konkurētspēju, īpaši ārvalstu tirgos. Pieaugs gan pašvaldības speciālistu, gan uzņēmēju atbildība un izpratne par ilgtspējīgu attīstību, vajadzību ieguldīt dabas, kultūras un ainavisko vērtību celšanā. Pārdomāti vadīta tūrisma plūsma radīs iespējami lielāku pievienoto vērtību vietējai ekonomikai un vietējiem iedzīvotājiem. To palīdz panākt vieda jomas pārvaldība, plaša iesaistīto pušu koordinēta sadarbība un inovatīvu risinājumu pielietojums.

2.2. Stratēģiskie mērķi un attīstības prioritārie virzieni

Pamatojoties datu izpētē, iedzīvotāju un tūrisma uzņēmēju anketēšanas rezultātos, skaidri iezīmējas prioritārie attīstības virzieni: **(a) pārvaldība, (b) iedzīvotāji, (c) vide, (d) uzņēmēji, (e) mārketingi.**

Tie balstās apzinātā esošās tūrisma plūsmas organizēšanā un koordinēšanā, mazāk plānojot tūrisma plūsmas pieauguma veicināšanu (izņēmums – eksporta segmentā, kur pieprasījums jākāpina) un prioritāri nostādot iedzīvotāju rekreatīvo un atpūtas vajadzību nodrošināšanu. Vienlaikus, jāattīsta novada konkurētspēja, kā ārvalstu viesiem pievilcīgs vairākdienu ceļojuma galamērķis perspektīvā, sākot ar pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanu un gudras pārvaldības izveidi.

Izvirzīti trīs stratēģiskie mērķi:

- SM1. Efektīvi organizēts, pārvaldīts un koordinēts galamērķis dažādos mērogos;
- SM2. Paaugstināta tūrisma piedāvājuma kvalitāte un noturība;

SM3. Sekmēts ekonomiskais piensums, palielinot tūristu uzturēšanās ilgumu, izkliedi un tēriņus Ādažu novadā.

2.3. Prioritāro mērķgrupu segmentēšana

Attiecībā uz iedzīvotāju interesēm un kopienu nostāju būtiskākais ir veicināt lielāku pašpatēriņu, atbalstīt uzņēmējdarbību un arī dažādot brīvā laika pavadīšanas iespējas, īpaši bērniem, jauniešiem un ģimenēm. Papildus veicināt novada iedzīvotāju mobilitātes iespēju uzlabošanu, izzināt savu dzīvesvietu, atpūsties un izglītoties vienlaikus, taču arī uztvert tūrisma jomu kā vienu no perspektīvajām karjeras iespējām ar vairākiem sekmīgiem vietējās uzņēmējdarbības piemēriem.

Lai argumentētu tirgvedības rīcības, mērķgrupu prioritātes papildinoši noteiktas, izmantojot tūrisma pakalpojumu sniedzēju (pārsvarā) un iesaistīto pašvaldības darbinieku – tūrisma speciālistu viedokli. Izmantota detalizēta tradicionālo un psihogrāfisko segmentēšanas pazīmju (dzīvesstila) pieeja, lai padarītu tirgvedības aktivitātes efektīvākas.

Ņemot vērā kopējo raksturojumu, izveidoti vairāku ceļotāju un atpūtnieku segmenti, iedalot tos 3 pamata grupās: primārie, sekundārie un perspektīvie.

PRIMĀRIE MĒRĶTIRGI

3. tabula. "Primārā mērķtirgus izvērtējuma tabula"

Mērķtirgus	Dzīvesstils	Demogrāfija	Ienākumi	Ceļošanas formāts	Transports
Ādažu novads	Piedzīvojumu meklētāji; brīvi domājošie; reālie racionālisti	Ģimenes ar maziem/lieliem bērniem; pieaugušie; pāri	Augsti; vidēji augsti	Neliela kompānija; Divatā	Velosipēds, pārvietošanās kājām; personīgā automašīna; sabiedriskais transports
Rīga un Pierīga	Piedzīvojumu meklētāji; brīvi domājošie	Pāri; ģimenes ar bērniem; draugu kompānijas	Augsti; vidēji augsti	Divatā; nelielā draugu vai kolēģu kompānijā	Vilciens; velosipēds; sabiedriskais autobuss (un tikai tad personīgā automašīna)
Ārvalstu ceļotāji (Igaunija, Lietuva, Somija,	Brīvi domājošie; stabilie; racionālie reālisti;	Pāri; ģimenes ar bērniem; draugu kompānijas;	Augsti	Neliela kompānija	Personīgā (īrēta) automašīna; vilciens (mazāk

Zviedrija, Vācija)	prasīgie	seniori			organizēts transports)
--------------------	----------	---------	--	--	------------------------

SEKUNDĀRIE MĒRĶTIRGI

4. tabula. "Sekundāro mērķtirgu izvērtējuma tabula"

Mērķtirgus	Dzīvesstils	Demogrāfija	Ienākumi	Ceļošanas formāts	Transports
Ādažu militārā bāze (NATO klātbūtnes vienības)	Piedzīvojumu meklētāji	Pieaugušie; draugu kompānijas	Augsti	Neliela kompānija	Velosipēds; organizēts transports
Rīga un Pierīga	Lēmuma pieņēmēji par ceļošanu ir vecāki, pedagogi vai skolas vadība	Jaunieši; skolēni	Vidēji/zemi (līdzekļi noteiktām aktivitātēm)	Grupās – 20-40 personas	Organizēts transports
Ceļotāji no citām valstīm, kas nav uzskaitītas iepriekš, bet ir starp prioritārajiem mērķtirgiem nacionālā mērogā un ārzemju latvieši	Stabilie; racionālie reālisti; sapņotāji	Pieaugušie; seniori	Augsti	Neliela kompānija; grupās – 20-40 personas	Vilciens; personīgā automašīna; organizēts transports

PERSPEKTĪVIE MĒRĶTIRGI

5. tabula. "Perspektīvo mērķtirgu izvērtējuma tabula"

Mērķtirgus	Dzīvesstils	Demogrāfija	Ienākumi	Ceļošanas formāts	Transports
Citas Latvijas pilsētas un reģioni	Piedzīvojumu meklētāji; brīvi domājošie; reālie racionālisti; lēmuma pieņēmēji par ceļošanu ir vecāki un	Pāri; ģimenes ar bērniem; draugu kompānijas; seniori; skolēni	Vidēji augsti (līdzekļi noteiktām aktivitātēm)	Nelielās kompānijas; grupās – 20-40 personas	Personīgā automašīna; Organizēts transports; Ūdens transports

	pedagogi				
Perspektīvie ārvalstu tirgi (Šveice, Nīderlande, Apvienotā Karaliste u.c.)	Brīvi domājošie; Piedzīvoju meklētāji; stabilie; racionālie reālisti; prasīgie	40+	Augsti	Neliela kompānija	Lidosta; osta; personīgā automašīna; nomas auto

Ādažu novads līdz šim saistāms ar Pierīgas tēlu, kur būtiski ir identificēt novada pozicionējumu starp citām līdzīgām vai konkurējošām alternatīvām. Viena no pieejām ir tūrisma tēmu identificēšana, lai veidotu to sasaisti ar prioritārajām mērķa grupām. Vienlaikus šāda pieeja palīdz nošķirt prioritātes un skaidrāk pozicionēt galamērķa stiprās puses. Šeit jāpiemin, ka piekraste vairāk saistās ar Carnikavas vārdu, bet Ādaži ar Pierīgu.

Tūrisma galamērķa specializēšanās tēmas var iedalīt trijās kategorijās: pamattēmas, zīmoltēmas un modes tēmas, kur katrai atbilst atšķirīgas stratēģiskās pieejas. Pamata tēmas pārstāv svarīgu pamata tirgu un tūristu pieprasījumu, ko nevar ignorēt. Tomēr šajās jomās pastāv ļoti liela konkurence, vienlaikus galamērķim nav nozīmīgu konkurētspējīgo priekšrocību vai piemīt vairākas vājās puses, kas neļauj sasniegt būtisku tirgus izaugsmi.

Augstākā prioritāte ir zīmoltēmām, jo tām ne tikai jārada nozares izaugsme un jāpiesaista lielākas tūrisma plūsmas, bet vienlaikus arī jānostiprina vēlamā galamērķa uztvere potenciālo ceļotāju redzējumā. Būtiski, lai tiktu veidoti kvalitatīvi tūrisma pakalpojumi, ko var atbilstoši piedāvāt galvenajām mērķgrupām. Tas arī rada efektīvāku ieguldīto resursu atdevi. Nepieciešama precīza mērķgrupu segmentēšana, kodolīgu saukļu attīstīšana, vizualizējumu veidošana un dažādu elementu identificēšana, kas palīdz to izcelt. Esošie produkti var stiprināt pozicionējumu šajā virzienā.

Galvenās izvirzītās zīmoltēmas:

1. Aktīvā atpūta ģimenēm ar bērniem āra vidē (piedzīvojums dabā un uz ūdens, tematiskie parki, izzinošas ekskursijas, gastronomiskais piedāvājums);
2. Atpūta pie jūras Pierīgā (saulrieta vērošana, pārgājieni, sportiskas aktivitātes un rekreācija ūdenī un liedagā);
3. Izklaide un sportiski piedzīvojumi (piedzīvojumu spēles, organizētas aktivitātes, orientēšanās, pārgājieni dabā, izklaide uz ūdens, sportošana laukumos un ziemas aktivitātes);
4. Darījumu tūrisms dabā (semināri, korporatīvās tikšanās, komandas saliedēšanas pasākumi);

5. Labjūte un vaļasprieki (pirtis, skaistumkopšana, spa, meditācijas, dzīvesstila vaļasprieku norises: sēņošana, ogošana, kolektīvas suņu pastaigas u.tml.).

2.4. Sadarbības tīklojums un stratēģiskā partnerība

Aktuālās tendences tūrisma pārvaldībā apstiprina, ka nozares izaugsmi un reģionālo attīstību vieglāk panākt, apvienojot un koordinējot resursus. Vietējā tūrisma galamērķis, ko veido vairāki novadi, ļauj izvērst stratēģiskāku uzņēmēju tīklveida sadarbību un pastiprināt publiskā un privātā sektora partnerību. Sadarbības motivāciju rada katras iesaistītās puses potenciāli iegūstamie labumi, kas, darbojoties atsevišķi, nebūtu iegūstami.

Ādažu novads kopā ar Limbažu novadu un Saulkrastu novadu veido kopīgu Vidzemes piekrastes galamērķa tēlu. 2013. gadā tika oficiāli nostiprināta sadarbība un izveidota apakšstruktūra VTA. Ik gadu tiek atjaunota kopīga tūrisma karte, kas 2023. gadā izdota sešās valodās. Svarīgi būtu uzraudzīt atdevi no šīs īstenotās iniciatīvas un nojaust piesaistīto tūristu skaitu (īpaši ārvalstu).

Ādažu novads kopš 2022. gada ir aktīvs biedrs PTA (galamērķa zīmols “*EXIT RĪGA*”), kurā tiek veidoti vienoti maršruti, pasākumi un sadarbības tīklojums ar citām Pierīgas pašvaldībām. Salīdzinoši īsajā pašvaldības dalībā PTA ir jau sasniegtas vairākas būtiskas priekšrocības Ādažu novada tūrisma piedāvājuma atpazīstamības veicināšanā un popularizēšanā, ļaujot īstenot tūrisma mārketinga aktivitātes sadarbībā ar citām Pierīgas kaimiņu pašvaldībām un vietējiem tūrisma uzņēmējiem.

Vienotas organizācijas esība kopīgu tūrisma aktivitāšu veikšanai dod iespēju:

- atvieglot kopīgu projektu un marketinga aktivitāšu finansēšanu (reģionāli ceļveži, dalība izstādēs, reklāmas materiāli un video, u.c.), aizstājot daudzpusējus līgumus ar divpusējiem līgumiem;
- veidot interesantākus tematiskus tūrisma maršrutus un produktus, jo viena novada ietvaros šim nolūkam bieži vien nav pietiekami daudz vienas tematikas tūrisma objektu vai tūrisma pakalpojumu sniedzēju;
- efektīvāk izmantot tūrisma attīstībai paredzētos finanšu līdzekļus, piemēram, organizēt dažādas mācības un seminārus, algojot joprojām vienu lektoru, taču piepildot zāli ar lielāku skaitu interesentu;
- veicināt reģiona tūrismā iesaistīto pašvaldības darbinieku un uzņēmēju, kā arī gidu kontaktu un pieredzes apmaiņu, tādējādi radot arī kvalitatīvākus pakalpojumus un produktus;
- īstenot lielāka mēroga projektus, kā arī iesaistīties reģionālos, Latvijas mēroga un starptautiskos tūrisma projektos.

Šīs iniciatīvas attīstībai nozīmīga ir skaidras mērķauditorijas identificēšana un prioritizēšana (jo Pierīga telpiski ir dažādos virzienos gan no Rīgas patērētāja, gan no starptautiskās lidostas, kā arī pietrūkst jaudīgu un efektīvu aktivitāšu ārvalstu tirgos, Rīgas publikai zīmols veidots ar angļu uzsaukumu), kā arī daudz aktīvāka uzņēmēju iesaiste, kas līdz šim bijusi pārāk vāja.

Nozīmīga ir arī ilggadēja sadarbība ar VTA, ar kuras iesaisti tapuši tūrisma jomai nozīmīgi projekti, kā *EuroVelo 13*, militārā mantojuma tūrisms un *Zaļie ceļi*. Potenciālu attīstīt sadarbības tīklu uz eksportu vērstu kopīgu produktu izkopšanai, inovāciju ieviešanai un tirgvedības aktivitātēm uztur Gaujas nacionālā parka tūrisma biedrība ar galamērķa zīmolu "Enter Gauja", kas loģiski un funkcionāli turpinās leļpus Siguldas novada Ādažu novada virzienā.

3. RĪCĪBAS PLĀNS

Ādažu novada tūrisma un rekreācijas attīstībai izvirzīto mērķu sasniegšanai ir definēts Rīcības plāns. Atbildīgais par rīcības plāna izpildi ir CNC (kamēr nav notikusi restrukturizācija). 6. tabulā norādītas uzdevumu izpildē līdzatbildīgās vai sadarbības puses. Tajā iekļautās aktivitātes ir atzīmētas ar krāsām atkarībā no to svarīguma un iespējam tās īstenot.

Krāsu kodi:

- **Sarkanā krāsā** - aktivitātes, kuru īstenošana ir primāri nepieciešama, lai varētu sekmīgi izpildīt pārējās aktivitātes.
- **Dzeltenā krāsā** - aktivitātes, kuru īstenošana ir nepieciešama kvalitatīva tūrisma piedāvājuma attīstīšanai un to realizēšanai ir jārod resursi.
- **Zilā krāsā** - aktivitātes, kuru īstenošana nav steidzama. Tās ir idejas tālākai tūrisma un rekreācijas nozares attīstībai Ādažu novadā. Aktivitāšu īstenošanai nepieciešams apzināt un plānot veicamās darbības un nepieciešamos resursus.
- Aktivitātes, kuras nav atzīmētas kādā krāsā, ar esošajiem resursiem pašlaik īsteno CNC (tostarp kopā ar sadarbības partneriem un darbā tūrisma biedrībās).

6. tabula. "Ādažu novada tūrisma un rekreācijas attīstības plānā stratēģisko mērķu ieviešanas rīcību plāns"

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
SM 1. Efektīvi organizēts, pārvaldīts un koordinēts galamērķis dažādos mērogos						
1.1. Pašvaldības tūrisma un rekreācijas attīstībai paredzēto resursu apjoma (darbinieki, finansiālie resursi u.c.) palielināšana		2024. -2027.	Pašvaldība	Vismaz 3 pilna laika darbinieki tūrisma nozarē		Ā16.1.1.7.

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
1.2. Vienota un spēcīga vietēja līmeņa galamērķa pārvaldības organizācijas attīstīšana, veicot CNC restrukturizāciju		2027	Pašvaldība	Izveidota efektīva galamērķa pārvaldības organizācija		Ā16.1.1.1., Ā16.1.1.7.
1.3. Dabas parka "Piejūra" teritorijas izaicinājumu risināšana ar iesaistītajām pusēm	Vietējās kopienas, DAP, CKS, RPR	2024.-2027.	Pašvaldība, valsts, uzņēmēji	Organizētas vismaz 2 tikšanās ar iesaistītajām pusēm tūrisma un rekreācijas, vietējo iedzīvotāju un vides aizsardzības interešu salāgošanai		C4.2.1.1.; C14.1.9.3.
1.4. Sadarbības veidošana ar NBS	NBS	2025	Pašvaldība, valsts	Tikšanās ar NBS pārstāvjiem vismaz divas reizes gadā tūrisma jautājumu apspriedei		U14.1.4.
1.5. Informācijas sniedzēja funkciju daļēja nodošana tūrisma uzņēmējiem	Uzņēmēji	2024.-2027.	Pašvaldība, uzņēmēji	Nodrošināta tūrisma informācija tūrisma uzņēmumos		Ā14.1.2.22.
1.6. Skaitītāju izvietošana pie tūrisma piesaistēm tūrisma plūsmu monitoringam	APN, ITN	2027	ES, pašvaldība	legādāti un izvietoti 2 pārvietojamie skaitītāji plūsmas monitoringam		Ā4.3.2.8.
1.7. Koncentrētas apmeklētāju plūsmas vadība	DAP, pašvaldība, uzņēmēji	2024.-2027.	ES, pašvaldība, valsts	Izveidoti, dabā marķēti un tūrisma informācijas materiālos integrēti centrālie tūrisma maršruti (Jūrtaka, Mežtaka, starptautiskie velo ceļi, vietējas nozīmes velo un pastaigu maršruti)		Ā4.3.2.2.
1.8. Vietējo kopienu un tūrisma uzņēmēju interešu salāgošana	Vietējās kopienas, Uzņēmēji	2024.-2027.	ES, Pašvaldība	Organizēta vismaz 1 aktivitāte gadā, lai rastu risinājumus, veiksmīgai iedzīvotāju, uzņēmēju un viesu mijiedarbībai		Ā13.2.1.1

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
SM 2. Paaugstināta tūrisma piedāvājuma kvalitāte un noturība						
2.1. Digitālu tūrisma piedāvājuma rezervēšanas iespēju nodrošināšana	SAN, uzņēmēji, ITN	2027	ES, pašvaldība, uzņēmēji	Iespēja rezervēt tūrisma piedāvājumu digitālajā vidē.		Ā16.1.2.1.
2.2. Digitālās informācijas pieejamības nodrošināšana	APN, ITN	2024.-2027.	ES, pašvaldība	Pārnesta tūrisma informācija uz digitālo vidi (kartes, maršruti, bukleti).		Ā16.1.2.1.
2.3. Mobilitātes iespēju uzlabošana pa ūdensceļiem	CKS	2025	ES, pašvaldība, uzņēmēji	Pieejamības uzlabošana ar papildus aprīkojumu un vides pielāgošanu 3 vietās: pie stāvlaukuma blakus Vecgaujai Laivu ielā 2, Carnikavā un pie CNC Jomas ielā 7, Carnikavā, Iļķenē vai Ādažu pilsētā.		Ā6.3.1.1.; C14.1.1.3.; Ā14.1.2.6.
2.4. Digitālo informācijas stendu ierīkošana	VRG	2027	ES, pašvaldība	Ierīkoti vismaz 4 digitālie informācijas stendi, vietās, kur ir pastāvīga tūristu plūsma		Ā4.3.1.6.; C4.3.2.4.; C8.3.2.2.
2.5. Informācijas stendu un norāžu uzstādīšana pie tūrisma objektiem	APN, DAP, CKS	2026	Pašvaldība, valsts, ES	Uzstādīti informācijas stendi un norādes pie nozīmīgākajiem tūrisma objektiem		C4.2.2.5.; Ā4.3.1.6.; C4.3.2.4.; C8.3.2.2.
2.6. Vides pieejamības veicināšana esošajā tūrisma infrastruktūras attīstībā	RPR	2027	ES, pašvaldība	Izglītoti, informēti tūrisma uzņēmēji par iespējamiem pieejamības uzlabojumiem		Ā9.1.2.3.
2.7. Inicēt aktīvai brīvā laika pavadīšanai paredzētas infrastruktūras veidošanu	APN, CKS	2027	ES, pašvaldība	Apzinātas un kartētas potenciāli labiekārtojamas brīvā laika infrastruktūras veidošanas vietas		C10.1.1.1.; Ā10.1.1.2.; Ā10.1.1.3.; C10.1.2.1.

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
2.8. Telšu, ugunsкура un atpūtas vietu un to uzturēšanas sistēmas izveide	APN, CKS, DAP, uzņēmēji	2027	ES, pašvaldība, valsts, uzņēmēji	Apzinātas un dabā atpazīstamas (marķētas) telšu, ugunsкура un atpūtas vietas		C4.1.1.7.
2.9. Apzināt potenciāli attīstāmās takas un atpūtas vietas pie purviem un ezeriem	DAP, CKS, vietējās kopienas	2024.-2027.	ES, pašvaldība	Apzinātas potenciāli labiekārtojamās takas un atpūtas vietas pie purviem un ezeriem		Ā4.1.1.5.; C4.3.3.2.; C8.3.2.3.; C14.1.1.7.;
2.10. Iniciēt Gaujas upes kreisā krasta aizsargdambja uzlabošanu posmā no Ādažu pilsētas līdz Carnīkavai, pielāgojot rekreācijas vajadzībām	APN, CKS	2025.	Pašvaldība	Informatīvais ziņojums par vēlamajiem uzlabojumiem un to nepieciešamības pamatojumu		Ā3.2.3.1.
2.11. Rīkot aktivitātes, kas vērstas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju izziņāšanu novadā tradicionālo svētku ietvaros (Gaujas svētki, Nēģu svētki)	ĀNKC	2025.-2027.	Pašvaldība, biedrības, uzņēmēji	Noorganizētas aktivitātes brīvā laika pavadīšanas iespēju izziņāšanas nolūkos Gaujas svētkos un Nēģu svētkos		Ā11.1.1.1., C11.1.1.1
2.12. Tūrisma maršrutu un apskates vietu attīstīšana, jaunu izveide un to uzturēšana	SAN, VTA, PTA	2024.-2027.	ES, pašvaldība, biedrības	Izveidoti vismaz 2, dabā marķēti un tūrisma informācijas materiālos integrēti tūrisma maršruti, vismaz 1 tūrisma objekts.		Ā4.3.2.2.
2.13. Vides izglītības, kultūrvēsturiskās izziņas un aktīvā dzīvesveida pasākumu, kas pieejami arī viesiem, rīkošana	ĀKC, DAP	2024.-2027.	Pašvaldība, valsts	Rikoti vismaz 2 vides izglītības, kultūrvēsturiskas izziņas un aktīva dzīvesveida pasākumi gadā, kas pieejami arī viesiem Izveidoti vairāki tematiski vienoti		C12.1.2.4.

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
				kompleksi tūrisma produkti dažādām mērķgrupām		
2.14. Potenciālu kultūrvēsturisku un dabas objektu apzināšana	ĀKC, DAP, uzņēmēji	2027	ES, pašvaldība, uzņēmēji, valsts	Izveidots saraksts.		Ā4.3.3.1.; C4.3.3.2.
2.15. Tūrisma pakalpojumu un informācijas sniedzēju kompetences celšana	PTA, VTA, IJN	2024.-2027.	ES, pašvaldība, uzņēmēji	Vismaz reizi gadā organizēts izglītojošs pasākums uzņēmējiem		Ā4.3.2.9.
2.16. Ādažu novada tūrisma tīmekļvietnes pilnveide		2025	ES, pašvaldība	Atjaunota un funkcionāla tīmekļvietne (www.turisms.adazi.lv)		Ā4.3.2.11.
2.17. Tūrisma piedāvājuma vienota grafiskā standarta izveide, kas iekļaujas kopējā komunikācijā un palīdz sasniegt mērķa grupas	SAN	2025	Pašvaldība	Izveidots tūrisma piedāvājuma vienots grafiskais standarts		Ā4.3.1.2.
2.18. Kvalitatīva un mērķtiecīga komunikācijas nodrošināšana ar sociālajiem medijiem par Ādažu novadu kā tūrisma galamērķi	SAN	2024.-2027.	Pašvaldība	Regulāra satura publicēšana sociālajos medijos (piemēram, "Facebook") vismaz vienu reizi nedēļā		Ā4.3.1.2.

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
SM 3. Sekmēts ekonomiskais piensums, palielinot tūristu uzturēšanās ilgumu, izkliedi un tēriņus Ādažu novadā						
3.1. Sadarbības stiprināšana ar kaimiņu pašvaldībām un reģionālajām tūrisma organizācijām (piemēram, PTA, VTA)	PTA, VTA, DAP, APN	2024.-2027.	ES, pašvaldība, valsts	Vismaz trīs aktivitātes (piemēram, izstādes, kontaktbiržas, ceļveži, maršruti) vietējā un reģionālā tūrisma piedāvājuma popularizēšanai		Ā14.1.1.3.; Ā14.1.1.5.; Ā14.1.2.10.; Ā14.1.2.11.; Ā14.1.2.15.; Ā14.1.2.16.
3.2. Sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem tūrisma piedāvājumu veidošanā	Uzņēmēji	2024.-2027.	Pašvaldība, uzņēmēji	Izveidoti gan fiziski, gan digitāli ceļveži, ietverot vietējos tūrisma uzņēmējus		Ā14.1.2.10.; Ā14.1.2.11.; Ā14.1.2.15.; Ā14.1.2.16.
3.3. Pieredzējumos un izziņā balstītu piedāvājumu veidošana	Uzņēmēji	2024.-2027.	Pašvaldība, uzņēmēji	Izveidots pieredzējumos un izziņā balstīts tūrisma piedāvājums		C11.3.6.4.
3.4. Atbalsta rīku veidošana vietējo tūrisma uzņēmēju attīstības un sadarbības veicināšanai	SAN	2025	Pašvaldība	Izveidoti atbalsta materiāli, piemēram, regulāras tikšanās, apmācības, informatīvie materiāli, saistošajos noteikumos atrunātas priekšrocības vietējiem uzņēmējiem		C4.3.2.1.; Ā4.3.2.9.; C4.3.3.1.; Ā4.3.2.10.;
3.5. Iekštelpu tūrisma piedāvājuma popularizēšana	ĀKC, uzņēmēji	2026	Pašvaldība, uzņēmēji	Izveidoti vairāki informatīvi materiāli par iekštelpu tūrisma piedāvājumu dažādām mērķgrupām.		C11.3.6.4. Ā4.3.2.12.

Uzdevums	Līdzatbildīgās / sadarbības puses	Termiņš	Nepieciešamie resursi un to avoti	Sasniedzamie rezultāti	Krāsu kods	Atbilstība ĀN AP Rīcību plānam
3.6. Ziemas sezonas aktivās atpūtas piedāvājuma popularizēšana	SPN, uzņēmēji, biedrības	2024.-2027.	ES, pašvaldība, uzņēmēji	Apkopota informācija un publicēta informācija par aktivās atpūtas piedāvājumu ziemas sezonā.		C4.1.1.9.; C4.1.1.10.; C4.3.2.1.; Ā10.1.1.2.; C10.1.2.1.; Ā10.3.2.1.; C10.3.2.1.
3.7. Vietējo iedzīvotāju intereses veicināšana par iesaisti tūrisma nozares pakalpojumu sniegšanā	Uzņēmēji, APN	2024.-2027.	Pašvaldība	Vismaz 4 pasākumi un 4 digitālās publikācijas par iesaistes iespējamām tūrisma nozarē		C4.3.2.1.; Ā4.3.3.1.; Ā7.1.2.1.; Ā8.4.3.1.; C8.4.3.1.; C8.4.3.2.
3.8. Tūrisma piedāvājuma mārketinga kampaņu īstenošana sadarbībā ar uzņēmējiem	SAN, uzņēmēji	2024.-2027.	Pašvaldība, uzņēmēji	Dalība vismaz vienu reizi gadā Baltijas mēroga (piem., Balttour) un Eiropas mēroga (piem., Matka) tūrisma izstādēs		Ā4.3.1.2.; Ā4.3.1.3.; Ā4.3.2.2.; Ā4.3.2.6.
3.9. Sadarbība ar tūrisma produktu eksportu veicinošām organizācijām (piemēram, LLTA "Lauku ceļotājs", GNP tūrisma biedrība, PTA)	Uzņēmēji, tūrisma organizācijas	2024.-2027.	ES, pašvaldība, tūrisma organizācijas	Izveidoti vismaz 3 tematiski vienoti kompleksi tūrisma produkti ārvalstu ceļotāju piesaistei no primārajiem mērķtirgiem (Igaunija, Lietuva, Somija, Zviedrija, Vācija)		Ā14.1.7.19.
3.10. Darījumu un pasākumu tūrisma veicināšana Ādažu novadā (kāzas, konferences, svētki, semināri, daba)	Uzņēmēji, DAP	2024	Pašvaldība, uzņēmēji	Izveidots un reizi gadā aktualizēts informatīvs materiāls par darījumu un pasākumu vietām novadā, kas publicēts tūrisma sadaļā Ādažu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē.		Ā4.3.2.12.
3.11. Sadarbību organizēšana ar augstākās izglītības iestādēm datu analizēšanas nolūkos	augstākās izglītības iestādes	2024	ES, pašvaldība, augstākās izglītības iestādes	Vismaz viena sadarbība ar augstākās izglītības iestādēm pētniecisko projektu ietvaros, piemēram, lai aprēķinātu tūrisma ekonomisko atdevi		Ā14.1.10.1.

4. TŪRISMA UN REKREĀCIJAS ATTĪSTĪBAS UZRAUDZĪBA UN GALVENIE IZPILDES RĀDĪTĀJI

Tūrisma un rekreācijas attīstības uzraudzība norisinās divos veidos: tūrisma un rekreācijas attīstības monitorings un ikgadējie progresa ziņojumi ĀND.

Tūrisma un rekreācijas attīstības plāna ieviešanu koordinē tā Ādažu novada pašvaldības iestāde, kurai ir kompetence tūrisma attīstības un popularizēšanas aktivitāšu īstenošanai. Pašlaik šo koordinējošo lomu pilda CNC.

Lai sekmētu stratēģisko mērķu sasniegšanu, uzraudzītu tūrisma un rekreācijas nozares attīstību un noteiktā apmērā prognozētu tās dinamiku nākotnē, tiek lietota tūrisma un rekreācijas attīstības monitoringa sistēma. To uztur CNC, iesaistot sadarbības partnerus. Monitoringa sistēmas pamatu veido galvenie izpildes rādītāji jeb indikatori. Rādītāji uzstāda atskaites punktus, uz kuriem balstīt stratēģiskus lēmumus un regulāri novērtēt šo lēmumu ietekmi un efektivitāti uz tūrisma un rekreācijas nozari TRAP darbības termiņā, un savlaicīgi ierosināt izmaiņas nozares attīstības plānošanas dokumentā. Izpildes rādītāji ir izraudzīti saskaņā ar ES ETIS² rekomendācijām. Indikatori tiek iegūti publiskos un iekšējos starptautisku uzņēmumu, valsts un pašvaldību informācijas avotos un sabiedrības grupu aptaujās, ekspertu vērtējumos un pētījumos. Galvenie izpildes rādītāji ir apkopoti 8. tabulā.

Lai publiski izvērtētu TRAP izpildi un dokumenta grozīšanas nepieciešamību, ĀND Attīstības komitejā ne retāk kā reizi gadā tiek iesniegts, prezentēts un vērtēts Progresa ziņojums. Progresa ziņojumu izstrādā CNC, iesaistot visas atbildīgās puses. Progresa ziņojumā ietver:

- iepriekšējā gadā paveikto darbu, ieviešot rīcību plānā ietvertās aktivitātes, koncentrētu aprakstu;
- sasniegto galveno izpildes rādītāju izvērtējumu;
- vispārējo TRAP izpildes izvērtējumu;
- nepieciešamās pārmaiņas TRAP noteiktajās prioritātēs, stratēģiskajos mērķos un rīcībās un to pamatojums;
- turpmāk veicamie svarīgākie darbi tekošajā gadā TRAP noteikto mērķu sasniegšanai un aktivitāšu izpildei.

Ādažu novada Tūrisma un rekreācijas attīstības plāna saturs, tajā skaitā, noteiktie galvenie izpildes rādītāji, prioritātes, mērķi un aktivitātes, tiek grozīts, tiklīdz ĀND Attīstības komiteja apstiprina Progresa ziņojumu. Progresa ziņojumā jābūt ietvertam nepieciešamo grozījumu pamatojumam.

---

² https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en

7. tabula. "Tūrisma un rekreācijas attīstības plāna galvenie izpildes rādītāji"

Nr.	Izpildes rādītājs	Strat. mērķis	Bāzes vērtība 2022	Plānotais mērķis 2028	Datu avots
1.	Nakšņotāju skaits	SM8.	10 752	15 000	CSP
2.	Pavadītais nakšu skaits	SM8.	17 580	30 000	CSP
3.	Vidējais uzturēšanās ilgums, naktis	SM8.	1,7 naktis	2 naktis	CSP
4.	Ārvalstu nakšņotāju īpatsvars no kopējā nakšņotāju skaita, %	SM8.	30	40	CSP
5.	Gultasvietu skaits	SM2., SM8.	381	450	CSP
6.	Ārvalstu tūristu skaits naktsmītnēs	SM8.	2 971	6 000	CSP
7.	Tūrisma piesaistes novadā	SM5.	202	220	Pašvaldības tūrisma speciālisti
8.	Digitālais pieprasījums novada tīmekļvietnes tūrisma sadaļā	SM7.	7 900 (2023.g.)	10 000	Pašvaldības tūrisma speciālisti
9.	Apmeklējumu skaits CNC	SM5., SM8.	6 116	8 000	CNC
10.	Apmeklējumu skaits Carnikavas promenādē	SM3., SM4.	180 000	200 000	Automātiskais apmeklētāju skaitītājs (pašvaldība)
11.	Vidējais kvalitātes vērtējums pēc <i>Google.com</i> apmeklētāju atsauksmēm par tūristu piesaistēm novadā	SM5.	4,4	4,6	<i>Google.com</i> tūrisma pakalpojumu sniedzēju profili
12.	Tūrisma uzņēmēju īpatsvars novadā, kuri piedāvā pakalpojumus eksporta tirgos, %	SM6.	30	45	Pašvaldības tūrisma speciālisti
13.	Oficiālo peldvietu skaits Ādažu novadā ietilpstošajā jūras piekrastē	SM2.	0	1	Veselības inspekcija
14.	Vietējo iedzīvotāju apmierinātība ar atpūtas	SM3.	67 apmierina / drīzāk	75 apmierina	Pašvaldības organizēta

	iespējām āra vidē novadā, %		apmierina	/ drīzāk apmierina	iedzīvotāju aptauja
15.	Pašvaldības budžets tūrisma funkciju realizēšanai (aktuālajā juridiskajā pārvaldības ietvarā) gadā, EUR	SM1.	Kopā ar CNC, 144 079	250 000	Pašvaldība
16.	Pašvaldības rīkoto tūrisma pasākumu apmeklētāju skaits	SM3.	663	1 500	Pašvaldības tūrisma speciālisti